

020 4

72140

๑. ๓

การศึกษา เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน

ปริญญานิพนธ์

ของ

รัตนพร สวงวนประสาทร

๑๑ ส.ค. 2531

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม ๒๕๒๗

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษา เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน

บทคัดย่อ

ของ

รัตนาพร สงวนประสาทร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2527

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวา พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียน
 วิธีใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทานแตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่าง
 ที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตพระโขนง
 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็น
 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองสอนโดยการเล่านิทาน กลุ่มควบคุม
 สอนโดยไม่เล่านิทาน เวลาที่ใช้สอนครั้งละ 30 นาที จำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้
 ในการทดลอง ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Mann-
 Whitney U-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
 กลุ่มทดลองน้อยกว่าของกลุ่มควบคุม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

A COMPARATIVE STUDY ON PRATHOM SUKSA II STUDENT'S BEHAVIORS IN
USING THE LIBRARY AFTER LESSON WITH AND WITHOUT
STORY-TELLING

AN ABSTRACT

BY

RATTANAPRON SANGUANPARSATPORN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

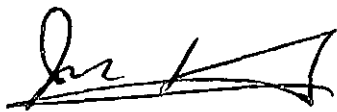
March 1983

The purpose of this study was to find out whether storytelling employed in teaching library skills caused any different behavior in students. The sample was comprised of 20 Prathom Suksa II students randomly selected from Bandon Mosque School, Prakhanong, Bangkok Metropolis. The sample was divided into a control and an experimental groups of 10 students each. Storytelling was employed in teaching library skills to the experimental groups. The control group learned library skills through regular method of teaching without storytelling. Both groups were taught periodically for 10 periods of 30 minutes each. A library-Use Behavior Observation Form was used in recording the student's behavior. In the analysis of data, the Mann-Whitney U-test was employed.

The study revealed that the unwanted behavior expressed by the experimental group was less than that the control group. This difference was statistically significant at .05 level.

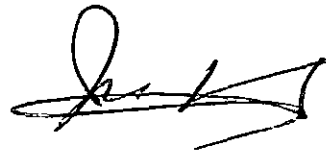
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

วิมล งาม

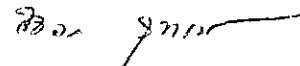
คณะกรรมการสอบ

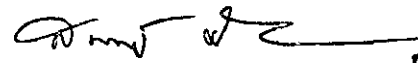
ประธาน

ประธาน

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวา พันธุ์เมฆา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมย์ ผู้ริเริ่มขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน ดร. วัฒนา พรพิณฑ์กุล ที่กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่องการสังเกต

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. อุทุมพร ทองอุทัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมสรร วงษ์อู่ญ้อย อาจารย์ นงนวล พงษ์ไพบูลย์ คุณพรจันทร์ จันทร์มิล และ คุณวิริยะ ธีรสิงห์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้และตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะครูโรงเรียนวัดภาณี โรงเรียนสุเหร่าบ้านคอน และบรรณารักษ์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวกในเรื่องกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณในน้ำใจของ คุณพงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข คุณนิยา ช่อผล และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและ เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยจนทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

สุดท้ายขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของมารดา ที่เป็นห่วงและให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

รัตนพร สงวนประสาทพร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนการใช้ห้องสมุด	6
ความสำคัญของห้องสมุด	6
หลักสูตรการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด	7
วิธีสอนการใช้ห้องสมุด	8
พัฒนาการและความต้องการของเด็ก	8
พัฒนาการของเด็ก	9
ความต้องการเบื้องต้นของเด็ก	10
ความสนใจและความต้องการของเด็ก	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน	12
คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน	12
ความหมายของนิทาน	14
การเลือกและการเล่านิทาน	16
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน	17
สมมติฐานในการวิจัย	20

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนิการศึกษาค้นคว้า	21
กลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	21
การดำเนิการทดลอง	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
6 สรุป อภิปรายผล และข้อ เสนอแนะ	32
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	32
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	32
วิธีดำเนิการทดลอง	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สรุปผลการทดลอง	33
อภิปรายผล	34
ข้อ เสนอแนะ	35
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	40

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เวลาที่ใช้ในการทดลอง	25
2	แสดงจำนวนร้อยละแต่ละด้านของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์	29
3	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ ด้านพฤติกรรมโดยทั่วไป พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ พฤติกรรมที่กระทำต่ออุปกรณ์	30
4	เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	31
5	แสดงวิธีหาความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด	85

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษา เป็น เครื่องมือพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อสังคมขยายขอบเขตกว้างเพราะพลเมืองเพิ่มขึ้น การศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา จึงขยายมากขึ้นเป็นลำดับ จาก การเรียน เพียงให้อ่านออกเขียนได้ไปสู่การเรียน เพื่อให้รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ สามารถค้นหาความรู้ใหม่ ๆ รู้จักการใช้ความคิดหาเหตุผล สร้างและฝึกฝนให้เกิดทักษะพื้นฐาน มีความคิด และความสามารถในการประกอบอาชีพ (สิทธิ เทศประสิทธิ์ 2515 11) รัฐบาลจึงจัดการปฏิรูปการศึกษาใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2520 โดยการปรับปรุงการศึกษาทั้งโครงสร้าง ระบบ และขบวนการ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาเป็นไปโดยสอดคล้องและสัมพันธ์กัน และเป็นไปโดยเหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคม การจัดการเรียนการสอนมีเป้าหมายต้องการให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาชีวิตและสังคมได้ การเรียนรู้เป็นการวิเคราะห์ปัญหาจากการค้นคว้าข้อมูลมากกว่าการจำเพียงอย่างเดียว (จุลพงษ์ รัตนมาศทิพย์ 2523 18)

ด้วยเหตุนี้ทำให้ห้องสมุดซึ่งมีส่วนสำคัญในการเรียนการสอนอยู่แล้ว เพิ่มความสำคัญมากขึ้น กล่าวคือ ไม่เพียงแต่จะมีห้องสมุดไว้เป็นสถานที่รวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้เพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น (บุญจวน อินทรกำแหง 2518 8) แต่จะต้องสอนให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ห้องสมุด รู้จักใช้บริการ กิจกรรม หนังสือ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งจะสนองจุดประสงค์ของการศึกษาดำเนินตามหลักสูตรใหม่นี้ ทำให้มีวิชาการใช้ห้องสมุด เข้าอยู่ในหลักสูตรทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อเนื่องกัน โดยกำหนด เนื้อหาในระดับศึกษาศึกษาพื้นฐานก่อนแล้ว เพิ่มเติมให้กว้างขวางในระดับมัธยมศึกษา

ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาไปสู่ลักษณะนิสัยสำหรับการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น เพราะการที่จะปลูกฝังให้เยาวชนและบุคคลทั่วไป เป็นผู้ใช้ห้องสมุดที่ดี ต้องอาศัยการอบรมฝึกฝนให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้และคุ้นเคยกับการใช้ห้องสมุดตั้งแต่ยังเยาว์ (ฉวีลักษณ์ นุญยะกาญจน 2521 คำนำ) พยายามปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้จักระวังศึกษาสมบัติของห้องสมุด ตลอดจนการปฏิบัติตามระเบียบของห้องสมุด โดยการสอนให้รู้จักใช้ห้องสมุดตั้งแต่ปีแรกที่เข้าโรงเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นไปตามลำดับขั้นและติดต่อกัน จะทำให้เข้าใจความมุ่งหมายและคุณค่าของห้องสมุดได้ชัดเจน เพราะได้รับการฝึกฝนทีละน้อยแต่จริงจัง (อัมพร ปันศรี 2523 11) จะช่วยให้บุคคลนั้นได้สะสมพฤติกรรมที่ดีไว้ได้นานจนกลายเป็นคุณสมบัติประจำตัว

ในโรงเรียนประถมศึกษานั้น เด็กเพิ่งเริ่มเขียนหนังสือ วัตถุประสงค์ของห้องสมุดจะเน้นในหัวข้อต่อไปนี้

- 1 ส่งเสริมทักษะและสร้างนิสัยในการอ่าน โดยการชักจูงให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านด้วยตนเอง รู้จักหนังสืออื่น ๆ ที่มีรูปแบบเขียนและรู้วาทหนังสือต่าง ๆ มีประโยชน์อย่างไร
- 2 ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและจินตนาการของเด็ก เด็กเล็ก ๆ มีความอยากรู้อยากเห็นและจินตนาการอยู่แล้วโดยธรรมชาติ
- 3 ฝึกฝนให้รู้จักใช้และระวังหนังสือ ตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ อันเป็นสมบัติสาธารณะ
- 4 ฝึกฝนมารยาทในการอยู่ร่วมกันในที่ซึ่งมีการเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยต่าง ๆ (แม้นมาศ ขวลิต 2511 10 - 11)

ครูหรือบรรณารักษ์จึงควรหาวิธีสอนที่จะชักจูงให้เด็กเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในพฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝัง วิธีการสอนนั้นอาจจะใช้นิทานเป็นสื่อในการปลูกฝังได้ เพราะจากการสำรวจความสนใจ เด็กประถมศึกษาจะชอบอ่านนิทานมากที่สุด (กรมวิชาการ 2519 35) เนื้อหาในนิทานนอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินแล้ว ยังสอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ลงไปด้วย นิทานจึงมีบทบาทในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทัศนคติ พฤติกรรม ได้

(กิ่งแก้ว ัฒตการ 2513 35) นิทานสามารถช่วยกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กให้เกิดความมานะพยายามในการทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ (สุขสมร ประพัฒน์ทอง 2523 31 - 36) ตลอดจนช่วยส่งเสริมความคิด คือ ให้เด็กได้คิดอย่างจินตนาการ ซึ่งจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์) ดังนั้น นิทานจึงเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้สอนจริยศึกษา การศึกษา จิตวิทยา และสังคมวิทยาได้ดี (เฉลิม มากนวด 2517 160 - 161)

การถ่ายทอดนิทานไปสู่เด็กในระดับประถมศึกษา ควรใช้วิธีการเล่า เพราะเด็กเรียนรู้ด้วยการฟังได้ดีกว่าการอ่าน (Encyclopeda of Education Research, 1960 : 375) การเล่านิทานจะช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานและประทับใจกับบทเรียน (เรขาทองสวัสดิ์ 2518 4) เด็กมีโอกาแสดงออกและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนให้มีความใกล้ชิดและสนองความต้องการของเด็กได้ทันที (ศ ศุภนิมิตร 2522 28 - 32)

ด้วยเหตุนี้การสอนโดยการเล่านิทานน่าจะเป็นวิธีการเรียนการสอนในการสร้างพฤติกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ใช้ห้องสมุดที่ดี ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวา การสอนการใช้ห้องสมุดโดยการเล่านิทานกับการสอนโดยไมเล่านิทาน จะมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างไร

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไมเล่านิทาน

ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้

ทำให้ทราบว่าพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการฟังนิทานและไมเล่านิทาน แตกต่างกันหรือไม่

๒ เป็นแนวทางสำหรับครูหรือบรรณารักษ์ในการสอนการใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียน ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมกิจนิสัยที่ถูกต้องในการใช้ห้องสมุด

๓ เป็นแนวทางในการเขียน การผลิตของผู้แต่งหนังสือ สำนักพิมพ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษายิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ โรงเรียนสุเทพบ้านดอน เขตพระโขนง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐ คน แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑.๑ กลุ่มทดลอง จำนวน ๑๐ คน เป็นกลุ่มที่สอนโดยการเล่านิทาน

๑.๒ กลุ่มควบคุม จำนวน ๑๐ คน เป็นกลุ่มที่สอนโดยไม่เล่านิทาน

๒. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองกลุ่มละ ๑๐ ครั้ง เป็นเวลาครั้งละ ๓๐ นาที เวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด ๒ สัปดาห์ การทดลองทำทุกวัน

๓. นิทานที่นำมาเล่า เป็นนิทานที่มีตัวละครที่เป็นตัวแบบต่อการสร้างพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุด ซึ่งผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านหนังสือเด็ก จำนวน ๑๐ เรื่อง

๔. ตัวแปรที่ศึกษา

๔.๑ ตัวแปรอิสระ ได้แก่

๔.๑.๑ วิธีสอนโดยการเล่านิทาน

๔.๑.๒ วิธีสอนโดยไม่เล่านิทาน

๔.๒ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในการใช้ห้องสมุด

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. พฤติกรรมในการใช้ห้องสมุด หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามระเบียบและมารยาทในการใช้ห้องสมุด ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำกัดขอบข่ายพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมโดยทั่วไป เช่น ไม่พูดคุยเสียงดัง ไม่เล่นหยอกล้อกัน 2) พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ เช่น ไม่ขีดเขียนลงบนหนังสือ ไม่พับม้วนหนังสือ 3) พฤติกรรมที่กระทำต่อครูภัณฑ์ เช่น ไม่ขีดเขียนลงบนโต๊ะ เก้าอี้ ไม่นั่งโยกเก้าอี้ เป็นต้น และจะทำการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้แบบสังเกตซึ่งมีหน่วยวัดเป็นความถี่ที่เกิดพฤติกรรม

2 การสอนโดยเลานิทาน หมายถึง การนิทานที่มีตัวละครที่เป็นตัวแบบของการสร้างพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดมาถ่ายทอดให้นักเรียน โดยการใช้น้ำเสียง ทาทาง และอุปกรณ์ประกอบการเล่า

3 การสอนโดยไม่เลานิทาน หมายถึง การสอนซึ่งผู้สอนใช้วิธีบรรยายพร้อมทั้งใช้อุปกรณ์ตามความเหมาะสม โดยยึดตามคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วยความถี่รวบยอด จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการสอน สื่อการเรียน และการประเมินผล

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในการใช้ห้องสมุด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา เอกสารและผลการวิจัยที่สัมพันธ์กับการศึกษาค้นคว้า สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ตอน คือ

- 1 เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุด
2. เอกสารที่เกี่ยวกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก
- 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานและการเล่านิทาน

1 เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุด

1.1 ความสำคัญของห้องสมุด

การสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ เป็นหัวใจของหลักสูตรใหม่ ซึ่งเริ่มใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 การจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ ห้องสมุดโรงเรียนเปรียบเสมือน "ศูนย์การเรียนรู้" (Learning Resource) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียน (ชญจวน อินทรกำแหง และ นวลจันทร์ รัตนกร 2524 : 11) เพราะก่อนนี้เคยถือว่าตำราสำคัญกว่าวิธีสอน แต่ปัจจุบันได้มีการคิดค้นหาวิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลดียิ่งขึ้น และวิธีสอนแบบใหม่ต้องอาศัยอุปกรณ์การสอนอีกมากเพื่อให้นักเรียนได้รู้เต็มที่ ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง จึงมีการสอนการใช้ห้องสมุด โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

- 1 เพื่อให้มีทักษะในการใช้ห้องสมุดและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
- 2 เพื่อให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างกว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ
- 3 เพื่อฝึกนิสัยให้รู้จักพึ่งตนเองในการศึกษา
- 4 เพื่อฝึกให้รู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการใช้ห้องสมุด

- ๕ เพื่อฝึกให้รู้จักรักษาระเบียบและสาธารณสมบัติอันเป็นส่วนรวม
๖. เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เพื่อการพัฒนาตนเองไปตลอดชีวิต (อัมพร ปิ่นศรี 2523 ๑) !

1 2 หลักสูตรการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดลงใน กลุ่มทักษะภาษาไทย ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป ดังนี้

หลักสูตรภาษาไทย ประถม 1 - 2

ข้อปฏิบัติในการอ่าน การใช้หนังสือ การใช้มุมหนังสือและห้องสมุด

- 1 ทำทางการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง
- 2 วิธีเปิดปิดหนังสือ วิธีพลิกหนังสือและจับหนังสือ
- ๓ การวางหนังสือให้ห่างจากสายตาในระยะที่เหมาะสม
- 4 ส่วนประกอบของหนังสือ
- 5 วิธีเก็บและรักษาหนังสือ
- 6 วิธีข้อมหนังสือ
7. วิธีปฏิบัติในการใช้มุมหนังสือ ห้องสมุด หรือแหล่งอื่น ๆ
- ๘ วิธียืมหนังสือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 ๑ - 10)

หลักสูตรภาษาไทย ประถม ๓ - 4

ข้อปฏิบัติในการอ่าน การใช้หนังสือ การใช้มุมหนังสือหรือห้องสมุด

- 1 ทำทางที่ถูกต้องในขณะที่อ่านหนังสือ
- 2 ระยะที่เหมาะสมระหว่างสายตา
- ๓ ส่วนประกอบของหนังสือ
- 4 การใช้ เก็บรักษา และการถนอมหนังสือ
- ๕ วิธีข้อมหนังสือ

- 6 วิธีใช้สารบัญ
- 7 การจัดหนังสือในห้องสมุด
- 8 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ ที่มีในห้องสมุด
- 9 มารยาทในการใช้ห้องสมุด (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 29 - 30)

หลักสูตรภาษาไทย ประถม 5 - 6

ข้อปฏิบัติในการใช้ห้องสมุดและแหล่งความรู้

1. การปฏิบัติตนในห้องสมุด
2. การใช้และการเก็บรักษาหนังสือ
3. การรู้จักหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด
4. การใช้พจนานุกรม
5. การใช้กราฟ สถิติ แผนภูมิ ลูกโลก
6. การรู้จักเลือกหนังสืออ่าน
7. วิธีปฏิบัติในการใช้มุมหนังสือ ห้องสมุด หรือแหล่งอื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 56 - 58) |

1.3 วิธีสอนการใช้ห้องสมุด

วิธีสอนเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก ครูหรือบรรณารักษ์มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน จึงควรทราบวิธีสอนต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้การเรียนรู้อการใช้ห้องสมุดได้ดี สำหรับวิธีสอนการใช้ห้องสมุดโดยตรงยังไม่มีผู้ใดคิดหาวิธีสอนขึ้นมาโดยเฉพาะ (ชัยพร ปันศรี 2523 14) ผู้สอนจึงควรยึดหลักการสอนที่เหมาะสมตามแนวคิดทางการศึกษาและหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ คือ

1. สอนโดยคำนึงถึงธรรมชาติของเด็กในวัยต่าง ๆ และคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล
2. สอนให้เหมาะสมกับความเจริญงอกงามของเด็ก

- ๓ สอนให้เด็กได้รับความรู้ ทักษะ ทักษะคิด กิจนิสัย และมีความประพฤติดี
- 4 สอนให้เด็กเกิดความสนใจ ความพอใจ และมีความเข้าใจ
- 5 สอนตามระเบียบแห่งการ เรียนรู้ของเด็ก
- ๖ สอนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ (สันต์ วรศิริ ม ป ป 11)

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงเด็ก คือ ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก จะช่วยให้รู้จักเด็กและเข้าใจเด็ก ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ คือ เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน

2 พัฒนาการและความต้องการของเด็ก

2.1 พัฒนาการของเด็ก

พัฒนาการของเด็กในวัยประถมศึกษา อายุประมาณ ๖ - 12 ปี เป็นวัยที่ทางจิตวิทยาเรียกว่า Formative years คือ วัยแห่งการสร้างเสริมความเจริญงอกงามเป็นระยะที่กำลังสร้างทุกด้านให้เจริญงอกงามไปตามวัย ต้องการที่จะขยายประสบการณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ที่จะฝึกให้เป็นนิสัย เพื่อให้ได้แบบอย่างหรือแนวปฏิบัติความประพฤติที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและวัฒนธรรมที่ตนดำรงอยู่ (ปีนดีอ พฤษะวัน 251๘ ๘๘)

พัฒนาการของเด็กในวัยนี้ กล่าวโดยสรุปมีดังนี้

1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย ร่างกายกำลังเจริญเติบโต ต้องการความเคลื่อนไหว เพื่อให้วัยวะทุกส่วนได้มีโอกาสทำงานอย่างเต็มที่ เป็นการเพิ่มความแข็งแรงให้แก่กล้ามเนื้อ ทำให้เด็กในวัยนี้ไม่อยู่นิ่ง ชอบเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล 251๘ 7)

2 พัฒนาการทางสติปัญญา สามารถเรียนรู้และเข้าใจสิ่งที่ป็นรูปธรรมและนามธรรม รู้จักใช้เหตุผลวิพากษ์วิจารณ์ในด้านผิด ชั่ว ดี และรู้จักใช้เหตุผลคิดเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ได้ ทำให้อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองสิ่งต่าง ๆ ช่างซัก ช่างถาม และช่างคิดหาเหตุผลต่าง ๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล 251๘ 7๐)

๓ พัฒนาการทางสังคม มีการสังคมนอกวงออกไป มีการเข้าร่วมกลุ่มของเด็ก เด็กต้องการที่จะเป็นคนหนึ่งในกลุ่ม ชอบเล่นเป็นกลุ่ม เรียนรู้การยอมรับฟัง และทำตามความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น (จำเริญร ชวงโชติ 2521 177)

๔ พัฒนาการทางอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดีขึ้น เปลี่ยนความรู้สึกที่ว่าการทำให้ผู้อื่นรักใคร่ สนใจตัวเองแต่ผู้เดียว มาเป็นความรู้สึกที่ว่าการทำให้คนอื่นพอใจด้วย เพื่อจะได้มีเพื่อน มีคนรัก และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มของคณะ (จำเริญร ชวงโชติ 2521 114)

๕ พัฒนาการทางภาษา สามารถพูดได้คล่องแคล่วชัดเจน และสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่นได้ ใช้ประโยคยาวขึ้น รู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น รู้จักใช้คำแสดง การเขียน สะกดคำ และการอ่านดีขึ้น (จำเริญร ชวงโชติ 2521 188)

๒.๒ ความต้องการเบื้องต้นของเด็ก

การที่ครูทราบพื้นฐานแห่งความต้องการทางร่างกายและจิตใจของเด็ก ก็จะสามารถจัดสถานการณ์และกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการเบื้องต้นของเด็กประถมศึกษา มีดังนี้

1 ความรักและมิตรภาพ ธรรมชาติของมนุษย์ย่อมต้องการให้ผู้อื่นรักและเป็นมิตรด้วย ในหน้าที่ของครูควรให้ความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจ

2 การได้รับการยอมรับนับถือ ในสังคมประชาธิปไตย การได้รับการยอมรับเป็นสิ่งสำคัญ ครูจึงจำเป็นต้องให้โอกาสเด็กได้แสดงออกถึงความสามารถ ความสำเร็จ โดยการมอบงานให้ทำ โดยครูต้องพิจารณาถึงความสามารถเป็นเกณฑ์สำคัญ เพื่อให้เด็กทุกคนพบความสำเร็จตามความสามารถของตน

3 ความเป็นอิสระ เด็กทุกคนต้องการมีอิสระ เสรีภาพในการทำอะไรรได้ตามสมควร ครูควรให้โอกาสเด็กได้ทำงานตามลำพัง ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการคิด การทำงาน โดยไม่ทำลายสิทธิของผู้อื่น

๓ ความเป็นอิสระ เด็กทุกคนต้องการมีอิสระ เสรีภาพในการทำอะไรรได้ตามสมควร ครูควรให้โอกาสเด็กได้ทำงานตามลำพัง ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการคิด การทำงาน โดยไม่ทำลายสิทธิของผู้อื่น

๔ ศรัทธาและยอมรับ เด็ก เมื่ออยู่รวมกันยอมรับว่าผู้ใหญ่หรือครูยอมรับความยุติธรรม ถูกต้อง

๕ การช่วยเหลือหรือปัญหาที่ท้าทาย เด็กยอมรับมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแปลกใหม่ การห้าม เป็นสิ่งที่ช่วยให้อยากทดลอง ในการจัดการ เรียงการสอนควรช่วยให้เด็กสนใจ

๖ ความอบอุ่นหรือความมั่นคง ความรู้สึกมั่นคงจะช่วยให้คนเรา เจริญงอกงาม ความรู้สึกที่ปลอดภัยจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองยิ่งขึ้น

๗ สภาพแวดล้อมธรรมชาติ เด็กต้องการรู้เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์เลี้ยง แมลง ลมฟ้าอากาศ ตลอดจนธรรมชาติของคนว่าเกิดมาได้อย่างไร

๘ ศิลปะและการสร้างสรรค์ เด็กระดับประถมศึกษาที่มีความสนใจในด้านนี้มาก

๙ ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อส่วนรวม จากลักษณะความต้องการนี้ จะทำให้เด็กพยายามทำงานให้เท่ากับเพื่อนฝูง

10 ความสนุกสนานและตื่นเต้น ธรรมชาติของ เด็กชอบไม่สามารถอยู่เฉยๆ ได้ มีความต้องการที่จะแสดงออก ซึ่งเป็นการพัฒนาการร่างกายส่วนต่าง ๆ (ชูศรี สนิทประชากร 2522 58 - 59)

2.3 ความสนใจและความต้องการของเด็ก

สำหรับทางด้านความสนใจและความต้องการของเด็กวัยประถมศึกษา พันธถือ พฤษะวัน (พันธถือ พฤษะวัน 2521 14 - 15) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1 ต้องการที่จะแสดงออกซึ่งความสามารถหรือความสำเร็จในการเรียน การเล่น ที่จะให้ผู้อื่นยอมรับ

2 สนใจที่จะทดลอง เล่นแบบการเล่น การเรียน วาดภาพ ปั้น ชีค เขียนภาพ แนวความคิด

๓. ต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มของคน โดยการแสดงความสามารถ ความสำเร็จในการเรียนหรือการเล่น

๔. ไม่อาจจะเป็นการฟัง การเล่านิทาน ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก ควรส่งเสริมให้แสดงออกพร้อมกันมาก ๆ ยิ่งเป็นการดี

๕. ต้องการที่จะฟังนิทาน เรื่องราวที่สนุก ชวนเพื่อฝัน เรื่องราวที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น สามารถบอกได้ว่าใครดี ใครผิด

๖. ต้องการความช่วยเหลือ คำแนะนำในการปรับคนที่ จะเขียน เล่น รวมกลุ่ม อย่างมาก

คุณัญจวน อินทรกำแหง (ัญจวน อินทรกำแหง 2517 ๘๘) ได้กล่าวถึงความสนใจการอ่านของเด็กอายุ 7 - 8 ปี ว่า ชอบนิทานทั้งที่ที่บ้านและนิทานดำนาน ชอบเรื่องชวนคิด สนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องของเด็กในวัยเดียวกันว่า ชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร

ดังนั้น การเล่านิทานให้เด็กฟังจึงเป็นการสนองความต้องการและความสนใจ อยากรู้ ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ก่อให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวเด็ก เพราะธรรมชาติของการเรียนรู้ให้ประสบผลดีได้นั้น ย่อมมาจากความสนใจ ความต้องการจากผู้เรียน

๓. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานและการเล่านิทาน

๓.1 คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กโดยใช้นิทาน นำไปสู่ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เพราะการเล่านิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพ และช่วยส่งเสริมพัฒนาทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็ก คือ

1. ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะที่ฟังนิทาน เด็กจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2 ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เรื่องนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่าง ๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติต่าง ๆ

3 ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกในแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้ตัดสินใจและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง มองโลกในแง่ดี เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

4 ทำให้เด็กได้หัดฝึกฝน คลายความเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่น (ศิริกาญจน์ ไกลสมภ์ 2520 37 - 39)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2522 80 - 81) กล่าวถึง ประโยชน์ในการเล่านิทานว่า มีคุณค่ามากมาย เช่น

1 ช่วยลดเซปประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กในชนบท ให้เท่าเทียมเด็กในเมือง เพราะบิดามารดาของเด็กในชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าในการเล่านิทานให้เด็กฟัง

2 ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิดและมีจินตนาการ

3 ฝึกเด็กให้เป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรียงที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัย

4 สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก

การเรียนการสอนจะประสบผลดีได้นั้น ย่อมมาจากความสนใจ ความต้องการของตัวผู้เรียนเอง เมื่อใดที่ผู้เรียนมีความสนใจ ต้องการอยากจะเรียนหรืออยากรู้แล้ว ประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดให้เด็กจะรับรู้ได้ดี นิทาน เป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ เพราะเด็กมักจะรบเร้าให้ผู้สอนเล่านิทานให้ฟังเสมอ นิทานจึงมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาอย่างมาก คือ

1 ช่วยลดความตึงเครียดหลังจากที่ครูสั่ง เกิดเห็นว่านักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายจากการเรียน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเรียนพักผ่อน

2 ใช้นิทานเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

3 นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิด ๆ บางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัว

4 ใช้นิทานสอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ

5 ใช้นิทานสอนเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนบรรยายลักษณะตัวละคร

- ๖ ใช้นิทานสอนและฝึกทักษะทางภาษา คือ ฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้นักเรียนฟัง เป็น มีมารยาทในการฟัง
- 7 ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
- ๘ ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็ก (ศ ศุภมิตร 2522 28 - 32)

๓.๒ ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องเล่าทั่วไปมิได้ตั้งใจแสดงประวัติความเป็นมาอะไร จุดใหญ่ต้องการเล่าเพื่อความสนุกสนาน แต่บางครั้งก็สอดแทรกคติเพื่อเตือนใจ (กิ่งแก้ว อัตถการ 2513 444)

วลัย วลิตธำรง (วลัย วลิตธำรง 2515 22 - 26) ให้ความหมายของนิทานว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบเนื่องต่อกันมาเป็นทอด ๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน นิทานเหล่านี้ อาจจะเป็น เรื่องที่อิงความจริง หรือมีการเลาเสริมดอให้สนุกสนาน ดิ้นเด่น ลึกลับ หรือเป็น เรื่องที่เกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ ดังนั้น เนื้อเรื่องในนิทานอาจจะเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไมสมเหตุผล หรือแสดงถึงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความบันเทิงแก่ผู้ฟัง แต่นิทานอาจจะสอดแทรกคติเตือนใจหรือแนวทางปฏิบัติที่ถูกที่ควรในการดำรงชีวิตด้วย (รัชณี ศรีไพรวรรณ 2516 37 - 41) นิทานแบ่งได้หลายรูปแบบตามแต่จะยึดสิ่งใดเป็นเกณฑ์ เช่น ลักษณะของเนื้อหา สถานที่เกิด เป็นต้น คูเบอร์ (Cuber. 1960 : 282 - 285) ได้แบ่งนิทานออกเป็น 6 รูป คือ

- 1 ตำนาน เป็นเรื่องเก่าแก่ที่อธิบายชีวิต ปราชญ์การณ์ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก
- 2 นิทานคติ สวมใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จบลงด้วยคติสอนใจ สอนแนวทางดำรงชีวิตแก่คน
- 3 นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องสอนใจ เช่นเดียวกัน แต่ให้ความรู้สึกว่าเป็นเรื่องจริงมากกว่านิทานคติ นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องที่มีทั้งเค้าเรื่องจริงและ เหตุการณ์ที่เป็นจริงผสมอยู่

4. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน จะกล่าวถึงดินแดนมหัศจรรย์ และเรื่องราวของการใช้วิถีการต่าง ๆ ทั้งหลาย

5. รูปแบบอื่น ๆ เช่น เพลงชาวบ้าน สุภาพิต คำพังเพย ปรีศนา มุขตลก กลอนชาวบ้าน กลอนและบทเพลงสำหรับเด็ก

กิ่งแก้ว ฮัตถากร (กิ่งแก้ว ฮัตถากร 2513 444) ได้แบ่งรูปแบบนิทานตามเนื้อหาโวหารและโครงสร้าง ออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีลักษณะพิเศษในโครงสร้าง คือ มีการเล่าซ้ำเป็นช่วง ๆ เปลี่ยนเฉพาะคาบบางคำเท่านั้น

2. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเนื้อเรื่องที่สัตว์เป็นตัวละคร

3. นิทานคติ มีเนื้อหาเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องแสดงคําของกฎแห่งกรรม

4. มุขตลก เป็นเรื่องสั้นที่ตลกขบขัน แสดงถึงความโง่หรือปัญญาโง่หรือของตัวละคร

5. เรื่องไม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อไมสมเหตุสมผล

6. นิทานทรงเครื่อง เนื้อหาจะเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตรพิสดาร

สัญญาวน อินทรกำแหง (สัญญาวน อินทรกำแหง 2520 97 - 99) จำแนกนิทานออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องสมมุติที่ค่อนข้างยาว ซับซ้อน กาทหนดตัวละคร เวลาและสถานที่แน่นอนไม่ได้ แสดงอิทธิทธิแฝงคุณธรรม

2. นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องเหตุการณ์เดียว และมีเรื่องของความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หรืออาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิริบุรุษประจำชาติ

3. เทพนิยาย คือ นิทานที่มีนางฟ้า เทวดา เป็นตัวสำคัญ

4. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ คือ นิทานที่สัตว์พูดได้ มีการคิดหรือการกระทำอย่างมนุษย์

5. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่แสดงถึงความโง่เขลา โง่หรือปัญญา หรือการผจญภัยที่ผิดธรรมดา

๓ ๓ การเลือกและการเล่านิทาน

การเลือกนิทานสำหรับเด็ก ผู้เล่านิทานควรจะได้ศึกษาและมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- 1 ความสนใจของเด็ก ดูว่าเด็กในวัยไหนชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของนิทานควรเหมาะสมกับวัยและช่วงสมาธิของเด็ก นิทานบางเรื่องสนุกแต่ยาวมาก เด็กเล็ก ๆ อาจหมดความอดทนในการฟัง
 - 2 เนื้อหาในนิทานสอดคล้องกับชีวิตอะไรให้กับเด็ก ปลูกฝังคุณธรรมและมีคุณค่าหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
 - 3 ควรเลือกรูปภาพประกอบนิทานที่มีขนาดพอเหมาะ ภาพชัดเจนมีสีสันสวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจ ภาพควรจะสื่อความหมายหรือสร้างอารมณ์ได้อย่างชัดเจน เด็กจะชอบภาพถ่ายเส้นมากกว่าภาพเขียนแบบของจริงหรือภาพเหมือน (ทิพย์สุดา นิลสินธุ 2524 80 - 82)
- ก่อนการเล่านิทาน ครูควรตกลงกับเด็กว่าขณะฟังนิทานเด็กต้องอยู่ในระเบียบ และสำรวจดูว่าเด็กมองเห็นภาพในนิทานหรือมองเห็นหน้าครูได้ทั่วถึงหรือไม่ เพราะบางทีเด็กมองไม่เห็น ทำให้ไม่รู้เรื่อง ความสนใจของเด็กจะลดลงไป การเล่านิทานควรปฏิบัติดังนี้
- 1 การเริ่มต้นเล่า ควรทวนใจเด็กให้สนใจ เช่น เอยถึงตัวละครในนิทาน สนทนาเกี่ยวกับเรื่องนิทาน หายปริศนา หรือให้ดูรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับนิทาน เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะฟัง
 - 2 ให้เด็กนั่งตามสบาย ขณะที่ฟังนิทาน
 - 3 ผู้เล่าต้องรู้สึกสนุกกับเรื่องที่เล่า การเล่าจึงจะออกรส
 - 4 ใช้เสียงดังพอเหมาะ เด็กได้ยินชัดเจน พูดไม่ซ้ำหรือเร็วจนเกินไป มีจังหวะเป็นไปตามบทของเรื่องที่เล่า
 - 5 ทำท่าทางประกอบให้เห็นจริงจัง และสนุกสนานตามท้องเรื่อง ถ้ามีภาพประกอบด้วยยิ่งดี เพราะจะทำให้เด็กสนุกและจำเรื่องได้
 - 6 มองสบตาเด็กทุกคนขณะที่เล่า อย่าให้สายตาสับที่เด็กคนใดคนหนึ่งนานเกินไป
 - 7 ладับเรื่องเล่าให้เด็กเข้าใจ ใช้ท่าชางาย ๆ เหมาะสมกับเด็ก

๘ แสดงจุดสำคัญของนิทานตามแนวที่ผู้เล่านีต้องการ อย่าเน้นหรือสอนเด็กจนเด็กหมดสนุก

๑ ตอนจบควรทำให้เด็กรู้สึกวาทิทานสนุกและเสียดาย อยากรู้โอกาสฟังอีก หลังจากครูเล่านิทานจบ ควรซักถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องในนิทาน เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กฟังเข้าใจหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงพร้อมด้วย เช่น การให้เด็กเล่าซ้ำหรือเล่าเรื่องอื่นให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมกับแสดงบทบาทอย่างตัวละครในนิทาน พยายามนำเรื่องนิทานที่เขาไปเล่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสอนภาษา สอนเลข และวิชาอื่น ๆ ให้มากที่สุด (รัชมี ศรีไพรวรรณ 2516 37 - 41) สิ่งสำคัญหลังการเล่านิทานจบ คือ ครูจะต้องดึงจุดสำคัญในนิทานออกมาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับเด็ก เพื่อย้ำและเน้นให้เข้าใจถึงคุณธรรมหรือสิ่งที่ครูต้องการปลูกฝังในจิตใจเด็ก กิจกรรมหลังเล่านิทาน ได้แก่

- 1 ให้เด็กตอบคำถามครู เพื่อทบทวนเรื่องหรือสิ่งที่ต้องการให้เด็กจำ
- 2 ให้เด็กลำดับเหตุการณ์ในเรื่องว่า ตอนใดมากอนมาหลัง
- 3 ให้ฝึกระบายสี โดยดึงเอาภาพหนึ่งภาพใดในเรื่องตอนที่น่าสนใจออกมาให้เด็กระบายสี
- 4 ให้เด็กแสดงละครสั้น ๆ จากเรื่องที่เล่า โดยใช้คำพูดที่นักเรียนคิดขึ้นเอง (ทิพย์สุดา นิลสินธพ 2524 80 - 82)

๓ 4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน

เฉลิม มากนวล (เฉลิม มากนวล 2517 160 - 161) ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบนิทานชาดกเฉพาะเรื่องสัตว์กับนิทานอีสป ในด้านประวัติความเป็นมา โครงเรื่อง และแนวคิดลักษณะสุภาพิต คุณค่า และกลวิธีในการเล่านิทาน การวิจัยได้ผลสรุปว่า โครงเรื่องและแนวคิดนิทานชาดกและนิทานอีสปมีโครงเรื่องคล้ายคลึงกัน แต่รายละเอียดแตกต่างกัน ตัวละครในนิทานอีสปเป็นสัตว์ที่มีจริงในโลก ส่วนตัวละครในนิทานชาดกได้เพิ่มจินตนาการ อุปนิสัยของตัวละครคล้ายคลึงกัน ในด้านคุณค่าพบวาทิทานทั้งสองแบบมีคุณค่าโดยตรงต่อการสอน จริยธรรม การศึกษา จิตวิทยา และสังคมวิทยา

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข 2525 54 - 61) ได้ศึกษารูปแบบการเล่านิทาน 4 แบบ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 80 คน โดยการเล่านิทาน 4 แบบ คือ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว ผลการทดลองพบว่า การเล่าและแสดงท่าทางประกอบทำให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

สมเดช สีแสง (สมเดช สีแสง 2525 59 - 61) ได้ศึกษาการใช้หนังสือนิทานสำหรับเด็กประถมในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 คน โดยครูนำหนังสือนิทานให้นักเรียนอ่านทุกคน และนิทานที่ให้อ่านเป็นเรื่องเดียวกัน ผลการทดลองปรากฏว่าระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการสอน โดยใช้หนังสือนิทานประกอบสูงขึ้นไปกว่าก่อนการสอน และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สุขสมร ประพัฒน์ทอง (สุขสมร ประพัฒน์ทอง 2521 68 - 73) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 อายุ 7 - 10 ปี ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 80 คน โดยการเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ 10 เรื่อง เป็นเวลา 3 วัน แล้ววัดพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ของเด็ก โดยให้เล่นเกมที่ยาก 3 ชิ้น พบว่า เด็กที่ได้ฟังนิทานตัวแบบที่มีความเพียรพยายาม ผ่านอุปสรรคบรรลุผลสำเร็จ จะมีพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับฟังนิทานไม่มีคุณค่า และยังพบว่า เด็กที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว จะมีพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองช้า

อรทัย จันทร์วิชานางษ์ (อรทัย จันทร์วิชานางษ์ 2523 49 - 52) ได้ศึกษารูปแบบของหนังสือนิทานที่ส่งผลต่อการรับผิดชอบของเด็ก และผลของการฟังนิทานที่มีต่อความรับผิดชอบจากเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 160 คน โดยใช้

วิธีเล่านิทาน 3 รูปแบบ คือ นิทานปรัมปรา นิทานเรื่องสัตว์ และนิทานท้องถิ่น ผลการทดลองพบว่า รูปแบบของนิทานส่งผลต่อความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และไม่พบความแตกต่างสำหรับความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

แมคเดลแลนด์ (Macdelland, 1961 : 70 - 79) ได้รวบรวมวรรณกรรมท้องถิ่นและนิทานท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 ถึง 1956 โดยรวบรวมเป็น 2 ช่วง คือ ระหว่างปี ค.ศ. 1920 ถึง ค.ศ. 1929 รวบรวมได้จาก 23 ประเทศ ปี ค.ศ. 1948 ถึง ค.ศ. 1956 รวบรวมจาก 40 ประเทศ ได้นิทานกว่า 1,300 เรื่อง ทำการสูมนิทานโดยไม่ได้อ่านเรื่องมาก่อนเลย แล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษ พิมพ์ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน ชื่อบุคคลและสถานที่เปลี่ยนใหม่เพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นของประเทศใด แล้วนำนิทานที่สุ่มได้มาให้คะแนนแรงจูงใจไม่สัมพันธ์ ผลสรุปว่า ประเทศที่มีคะแนนแรงจูงใจไม่สัมพันธ์สูงเป็นประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง แสดงว่านิทานเป็นเครื่องกระตุ้นแรงจูงใจไม่สัมพันธ์ของบุคคลได้เป็นอย่างดี

ดิกสัน จอห์นสัน และ ซอลส์ (Dixon, Johnson and Salts, 1977 : 367 - 379) ได้ศึกษาริวิจัยกับเด็กอนุบาลอายุ 3 - 4 ปี ที่โรงเรียนในเมืองดีทรอยต์ เด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 146 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรกเล่านิทานให้ฟัง แล้วให้เด็กแสดงบทบาทประกอบตามเรื่อง กลุ่มที่ 2 เล่านิทานให้ฟังพร้อมขับพาไปดูของจริงนอกสถานที่ เช่น ไปซื้อของ ไปสวนสัตว์ กลุ่มที่ 3 สนทนากับเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เล่าให้ฟัง กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ผลทดลองปรากฏว่าถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาจิตลักษณะต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่า เมื่อเด็กฟังนิทานแล้วเด็กยอมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตัวชอบ หรือตัวละครที่ได้รับความสำเร็จจากพฤติกรรมนั้น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า เนื้อหานิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริง เช่น เทพนิยาย จะให้ผลดีต่อจิตลักษณะของเด็กดีกว่านิทานที่มีเนื้อหาไกลชีวิตเด็กจริง ๆ

จากเอกสารงานวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่านิทานมีส่วนช่วยในการเรียนการสอน ทำให้เด็กเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กเรียน

ไปในทางที่ดีขึ้น และทำให้เด็กเรียนสนุกสนานในการเรียน จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของเด็กเรียนที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอน โดยการใช้เล่านิทานและไม่เล่านิทานแตกต่างกัน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสุเทพบ้านดอน เขตพระโขนง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน

1 การเลือกโรงเรียนที่ทำการทดลอง

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนที่มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเจาะจงตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1.1 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 เป็นโรงเรียนที่มีสภาพห้องสมุดได้มาตรฐานตามที่สำนักงานการศึกษา ได้กำหนดไว้

1.3 เป็นโรงเรียนที่นักเรียนไม่เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด

1.4 ผู้บริหารและคณะกรรมการยินดีให้ความช่วยเหลือ และเห็นความสำคัญของการวิจัย ค้างนี้

2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากขึ้นมา 20 คน แล้วสุ่มอีกครั้งหนึ่งด้วยการจับสลากออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1 แผนการสอนโดยการเล่านิทาน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้นิทาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและคัดเลือกนิทานในการทดลอง

- 1 2 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการสอนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับ ความมุ่งหมาย ของข้อของเนื้อหาการใช้ห้องสมุด
- 1 3 เลือกและวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองสอน ได้แก่
- 1 3 1 วิธีเปิดปิดหนังสือ วิธีพลิกหนังสือและจับหนังสือ
- 1 3 2 วิธีเก็บและรักษาหนังสือ
- 1 3 3 วิธีปฏิบัติในการใช้มุมหนังสือ ห้องสมุด หรือแหล่งอื่น ๆ แล้วกำหนด
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละเนื้อหาที่จะสอน
- 1 4 สร้างและคัดเลือกนิทานที่จะใช้เล่า จำนวน 10 เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องมี
เนื้อเรื่องที่เป็นตัวแบบส่งเสริมการกระทำตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้
- 1 5 นำนิทานทั้ง 10 เรื่อง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนิทานสำหรับเด็ก ได้แก่
อาจารย์นงนวล พงษ์ไพฑูริย์ นายวิริยะ สิริสิงห์ และ นางพรจันทร์ จันทร์มิล ศึกษารว
ความเหมาะสมของโครงเรื่อง ภาษา แล้วมาสร้างแผนการสอน
- 1 6 นำแผนการสอนโดยการเล่านิทาน เสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท
ศึกษารวความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และวิธีดำเนินการสอน แล้วนำแผนการสอนมาปรับปรุง
ตามคำแนะนำของคณะกรรมการ
- 1 7 นำแผนการสอนโดยการเล่านิทานไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดภาชี เขตพระโขนง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แล้วนำไปปรับปรุง
เรื่อง เวลาที่จะสอน ความเหมาะสมของอุปกรณ์ และคำถามที่ใช้กับนักเรียน
- 1 8 ผู้วิจัยนำแผนการสอนโดยการเล่านิทานมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ
แล้วจึงนำไปทดลองใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่าง
- 2 แผนการสอนโดยไมเล่านิทาน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้
- 2 1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการสอนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด โดยศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหมาย
ของข้อของเนื้อหา

๒.๒ เลือกและวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองสอน ได้แก่

๒.๒.๑ วิธีเปิดปิดหนังสือ วิธีพลิกหนังสือและจับหนังสือ

๒.๒.๒ วิธีเก็บและรักษาหนังสือ

๒.๒.๓ วิธีปฏิบัติในการใช้มุมหนังสือ ห้องสมุด หรือแหล่งอื่น ๆ

๒.๓ สร้างแผนการสอน ประกอบไปด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน การประเมินผล

๒.๔ นำแผนการสอนโดยไม่เล่านิทาน เสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและวิธีดำเนินการสอน แล้วนำแผนการสอนมาปรับปรุงตาม คำเสนอแนะของคณะกรรมการ

๒.๕ นำแผนการสอนโดยไม่เล่านิทาน ไปทดลองสอนกับนัก เรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๒ โรงเรียนวัดภาชี เขตพระโขนง สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร แล้วนำไป ปรับปรุงเรื่องเวลาที่จะสอน ความเหมาะสมของสื่อการเรียน และคำถามที่ใช้กับนัก เรียน

๒.๖ ผู้วิจัยนำแผนการสอนโดยไม่เล่านิทาน มาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วจึงนำไปใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่าง

๓. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม การใช้ห้องสมุด ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมี ขั้นตอนดังนี้

๓.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสังเกต เพื่อเป็นแนวทางในการ สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

๓.๒ รวบรวมพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ จากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด

๓.๓ สังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนัก เรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๒ ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

3.4 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา เป็นแนวทางในการ จัดกลุ่มพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.4.1 พฤติกรรมโดยทั่วไป

3.4.2 พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ

3.4.3 พฤติกรรมที่กระทำต่อครุภัณฑ์

3.5 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน ให้มี ข้อความรายละเอียดพฤติกรรมแต่ละด้านออกเป็นพฤติกรรมย่อย 18 ข้อ ที่สามารถนับความถี่ได้

3.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด เสนอให้คณะกรรมการควบคุม ปรึญญาณิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสังเกต ได้แก่ ดร. อุทุมพร ทองอุทัย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมสรร วงษ์น้อย พิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นรายข้อ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามคำแนะนำ

3.7 ผู้วิจัยและผู้ช่วยนำแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดไปสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.8 นำผลจากการสังเกตของทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วย มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธี Intra and Intra Observer Reliability จากสูตร Scott's Coefficient (Ober, Bently and Meller. 1971 . 80) ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น .895

3.9 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วจึงนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลอง

1. ทำการสอนทุกวันเป็นเวลา 2 ปีปดาร์ รวมทั้งหมด 10 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยผู้วิจัย เป็นผู้ดำเนินการสอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

1.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยการเล่านิทาน

1.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยไม่เล่านิทาน

ตามตาราง เวลาที่กำหนดไว้ดังนี้

ตาราง 1 เวลาที่ใช้ในการทดลอง

วัน	เวลา	สัปดาห์ที่ 1	
		9 30 - 10 00	13 00 - 13 30
จันทร์		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
อังคาร		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พุธ		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พฤหัสบดี		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
ศุกร์		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
วัน	เวลา	สัปดาห์ที่ 2	
		9 30 - 10 00	13 00 - 13 30
จันทร์		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
อังคาร		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พุธ		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พฤหัสบดี		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ศุกร์		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

2 ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด สังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการสอนตามเนื้อหาที่กำหนดได้ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในเวลาเข้า กลางวัน บ่าย ที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด นักเรียนแต่ละคนจะได้รับการสังเกตคนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที แต่ละครั้งในช่วงเวลาที่ต่างกัน ถ้านักเรียนคนใดสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ถึง 20 นาที จะสังเกตต่อไปอีกจนครบ 20 นาที

๓ นำความถี่ ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละคน ของทุกครั้งมารวมกันในแต่ละกลุ่ม แล้วนำข้อมูลที่ได้อมาทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ เพื่อ เสนอผลการวิจัยโดยอาศัยสถิติ ดังต่อไปนี้

- 1 หาค่าร้อยละในแต่ละด้านของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด
- 2 หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด โดยใช้สูตร Scott's Coefficient (Ober, Bently and Miller. 1971 . 80)

$$r_{tt} = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

เมื่อ	P_o	แทน	อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกต พฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน
	P_e	แทน	อัตราส่วนของ Probability ของการสังเกต พฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของ ผู้สังเกต 2 คน

๓. การทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร Mann-Whitney U test (เอกชัย ชัยประเสริฐสุทธิ 2524 45)

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_1 + 1)}{2} - \Sigma R_1$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2 (N_2 + 1)}{2} - \Sigma R_2$$

เมื่อ	U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน U-distribution
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2
	ΣR_1	แทน	ผลรวมของค่าการจัดอันดับ (rank) ของกลุ่มที่มีขนาด n_2
	ΣR_2	แทน	ผลรวมของค่าการจัดอันดับ (rank) ของกลุ่มที่มีขนาด n_2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

- n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- f แทน จำนวนความถี่ของพฤติกรรม
- R แทน ผลรวมของการจัดอันดับ
- U แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา โดย The Mann-Whitney U-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1 แสดงจำนวนร้อยละแต่ละด้านของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- 2 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ ด้านพฤติกรรม โดยทั่วไป พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ พฤติกรรมที่กระทำต่อครุภัณฑ์
- 3 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ประเภทพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1 พฤติกรรมโดยทั่วไป	8	38.36	10	35.71
2 พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ	4	18.18	6	21.43
3 พฤติกรรมที่กระทำต่อครุภัณฑ์	10	45.46	12	42.86
รวม	22	100.00	28	100.00

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน ของกลุ่มทดลอง มีความถี่ 22 ครั้ง ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มควบคุมมีความถี่ 28 ครั้ง และทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อพิจารณาแยกแต่ละด้านพบว่า มีพฤติกรรมที่กระทำต่อครุภัณฑ์มากกว่าพฤติกรรมอีก 2 ด้าน

ตาราง 3 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดทั่วไปที่ไม่พึงประสงค์ด้านพฤติกรรมโดยทั่วไป พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ พฤติกรรมที่กระทำต่อครุภัณฑ์

ประเภทพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	คาสถิติ	กลุ่ม	
		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1 พฤติกรรมโดยทั่วไป	R	123	129 5
	U	32*	
2 พฤติกรรมที่กระทำต่อหนังสือ	R	99 5	110 5
	U	44 5*	
3 พฤติกรรมที่กระทำต่อครุภัณฑ์	R	92	118
	U	37*	

* ระดับความมีนัยสำคัญที่ 05

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ แยกตามประเภทของพฤติกรรม ปรากฏว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ด้าน น้อยกว่าของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ตาราง 4 เปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	f	R	U
กลุ่มทดลอง	10	22	96	41 *
กลุ่มควบคุม	10	28	114	
รวม	20	30	210	

* ระดับความมีนัยสำคัญที่ 05

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
กลุ่มทดลองแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 นั่นคือ
พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน ซึ่งสรุปลำดับขั้นและผลการทดลอง ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุด จากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการทดลอง

๑. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๘ โรงเรียนสุเทพบ้านดอน เขตพระโขนง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

๒.๑ แผนการสอนโดยการเล่านิทาน เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ และคู่มือสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และมีขั้นตอนการสอนโดยใช้การเล่านิทาน

๒ ๒ แผนการสอนโดยไม้อ่านนิทาน เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ และคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีขั้นตอน การสอนโดยไม้อ่านนิทาน

๒ ๓ แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก ลักษณะพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ ๑ ด้าน คือ พฤติกรรมโดยทั่วไป พฤติกรรม ที่กระทำความเสียหาย และพฤติกรรมที่กระทำต่อครูภัณฑ์

๓ การดำเนินการทดลอง

๓ ๑ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีจำนวนนักเรียน กลุ่มละ ๑๐ คน

๓ ๒ ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองด้วยแผนการสอนโดยการอ่านนิทาน และ ดำเนินการสอนกลุ่มควบคุมด้วยแผนการสอนโดยไม้อ่านนิทาน กลุ่มละ ๑๐ ครั้ง ครั้งละ ๓๐ นาที

๓ ๓ เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้ว ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดไปสังเกต พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นักเรียน แต่ละคนจะได้รับการสังเกต ๑ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที แต่ละครั้งในช่วงเวลาที่ต่างกัน ถ้า นักเรียนคนใดได้รับการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ถึง ๒๐ นาที จะเพิ่มการสังเกตต่อไปอีกครั้ง จนครบ ๒๐ นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาทดสอบความแตกต่างทางสถิติ

สรุปผลการทดลอง

เมื่อเปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

อภิปรายผล

การศึกษา เปรียบ เทียบพฤติกรรมในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการเล่านิทานจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่เล่านิทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นการแสดงให้เห็นว่า การสร้างเสริมลักษณะนิสัยอันประณีต ดีงามให้กับเด็กนั้นย่อมต้องใช้วิธีการอันแนบเนียน เพราะการกล่าวสอนอย่างตรงไปตรงมา หรือออกคำสั่งให้ปฏิบัติตาม จะทำให้เด็กเกิดความอึดอัด รู้สึกว่าตนถูกบังคับ การเล่านิทานจึงเป็นการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจที่จะจำ แสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับพฤติกรรมนั้น เพราะนิทานช่วยสนองความต้องการของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ความอยากรู้ อยากรู เห็น ความต้องการประสบความสำเร็จ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ ดังนั้น นิทานที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าว ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสมปรารถนา และมีความสุข ทำให้กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นอกจากนี้การที่เด็กได้มีโอกาสอภิปราย ออกความคิดเห็น ภายหลังจากฟังนิทาน เป็นการย้ำและเน้นให้เข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขสมร ประพัฒน์ทอง (สุขสมร ประพัฒน์ทอง 2521 68 - 73) ที่ได้ทดลองเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 พบว่าเด็กที่ได้ฟังนิทานตัวแบบที่มีความเพียรพยายาม ฝ่าอุปสรรคบรรลุผลสำเร็จ จะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ได้ฟังนิทานที่ไม่มีคุณค่า

อีกประการหนึ่ง การสอนวิธีใช้ห้องสมุดโดยการเล่านิทาน ที่มีตัวละครเป็นตัวแบบให้แล้ว ให้เด็กเลียนจากตัวแบบนี้ เป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาเชื่อว่า เด็กจะเรียนรู้ทางสังคมได้ดีที่สุด เพราะเป็นวิธีการสอน การปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก โดยที่เด็กเองจะไม่รู้ตัวว่า กำลังถูกชักจูง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2520 54) เป็นลักษณะที่เป็นไปตามทฤษฎีอิทธิพลของสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นลักษณะของการเลียนแบบ ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัยตัวแบบ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 46 - 48) ดังที่สวนา พรพัฒน์กุล (สวนา พรพัฒน์กุล 2525 5 - 8) ได้วิจัยพบว่า ตัวแบบต่าง ๆ จะมีผล

ดอการคิดและเขียนรูปร่างสังคมของเด็ก โดยเฉพาะในวัยเด็ก ๕ - ๘ ปี ขอแต่ให้ตัวแบบเป็นที่สนใจเท่านั้น เด็กมักจะจำจดและตั้งใจเลียนแบบทุกอย่าง ทั้งท่าที ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมที่แสดงออกต่าง ๆ และสิ่งที่ได้จากการเลียนแบบจะเป็นแบบฉบับของพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กต่อไป ถ้าเด็กได้ตัวแบบที่ดีเป็นที่น่าพึงพอใจของสังคมทั่วไป โดยชั้นการเลียนแบบก็จะเป็นแนวโน้มไปในทางที่ดี ดังนั้น เมื่อเด็กชอบนิทาน การสอนวิธีการใช้ห้องสมุดโดยใช้นิทานที่เป็นตัวแบบที่ดี จึงสามารถปลูกฝังพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะต่อครูหรือบรรณารักษ์ จากผลการวิจัยครั้งนี้ การสอนวิธีการใช้ห้องสมุดโดยการเล่านิทาน ควรจะนำไปพิจารณาใช้สอน เพราะนอกจากเด็กจะได้เลียนแบบตัวละครในนิทาน โดยเด็กไม่รู้สึกตัวว่าเป็นการสอน และยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการระดมพลังสมอง (Brain Stroming) ในการคิดจับใจความสำคัญของนิทาน การคิดวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครว่าสิ่งใดถูกต้อง สังคมยอมรับ และสิ่งใดที่สังคมไม่ยอมรับ

๒. ข้อเสนอแนะต่อผู้เขียนหนังสือและสำนักพิมพ์ ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพิจารณาเพื่อผลิตหนังสือนิทานสำหรับเด็ก ให้มีตัวละครเป็นตัวแบบเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เปิดโอกาสให้ครูและบรรณารักษ์นำไปใช้เล่าในการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียน

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๓ ๑ การวิจัยครั้งต่อไป ควรจะใช้ระยะเวลาในการทดลองให้มากขึ้น เช่น ๑ ภาคเรียน หรือ ๑ ปีการศึกษา จะทำให้ผลการวิจัยแจ่มชัดยิ่งขึ้น

๓ ๒ ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบความคงทนของพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด โดยการเล่านิทานและไม่เล่านิทาน

๓ ๓ ควรทดลองใช้นิทานกับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป โดยการเสนอนิทานด้วยการให้นักเรียนอ่านเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อัดถากร วรรณกรรมจากบ้านใน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2513,
444 หน้า
- จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521,
347 หน้า
- จุลพงษ์ รัตนมาศทิพย์ "ห้องสมุดกับการพัฒนาประเทศ" การศึกษานอกโรงเรียน 162
17 - 22 กันยายน - ตุลาคม 2523
- เฉลิม มากवल การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป ปรินญาณีพนธ์ กศ ม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517 222 หน้า อัดสำเนา
- ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน การใช้ห้องสมุดกับคู่มือตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
วิชาภาษาไทย หนังสือและดนตรี 2522, 28 หน้า
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล ไทยวัฒนาพานิช
2521, 181 หน้า
- ชูศรี สนิทประชากร การประถมศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยครูจันทบุรีเกษม 2523, 330 หน้า
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน การพัฒนาจริยธรรม ตำราจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2522, 84 หน้า
- ทิพย์สุดา นิตสินธพ "ครูหาหนุ่ยอยากหึงนิทาน" ใน เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน หน้า 80 - 82
ชมรมไทย-อิสราเอล 2524
- ปັນลือ พุกกะวัน วรรณกรรมกับเด็ก ไทยวัฒนาพานิช 2521 138 หน้า
- พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข การศึกษารูปแบบการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและ
ความคงทนในการจำวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปรินญาณีพนธ์ กศ ม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 321 หน้า อัดสำเนา

- แม่ันมาศ ชวติศ บรรณารักษศาสตร์ชุดประโยคครูมัธยม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2511,
798 หน้า
- รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ดวงกมล 2517 126 หน้า
- รัฐจวน อินทรกำแหง และ นวลจันทร์ รัตนากร ห้องสมุดโรงเรียนมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2521, 153 หน้า
- รัชณี ศรีไพรวรรณ "การเล่านิทานและเล่าเรื่อง" สื่อภาษา 3 37 - 41 เมษายน
2518
- เรขา ทองสวัสดิ์ "การเล่านิทานสำหรับนักเรียนไกลคมนาคมและชาวเขา" ประถมศึกษา
8 4 - 7 มีนาคม 2518
- วลัย วลิตธำรง "ส่งเสริมห้องสมุดด้วยการเล่านิทาน" การศึกษาผู้ใหญ่ 53 22 - 28
กรกฎาคม - สิงหาคม 2518
- วิชาการ, กรม รายงานการสำรวจความสนใจและระดมทุนในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2518, 43 หน้า
- ศ ศุภนิมิตร (นามแฝง) "การเล่านิทานสำหรับเด็กประถม" ประถมศึกษา 11 18 - 32
มิถุนายน 2522
- ศรีเรือน แก้วกังวาล จิตวิทยาพัฒนาการ แพรพิทยา 2518 133 หน้า
- ศิริกาญจน์ ไกสุม "การเล่านิทานเพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กก่อนวัยเรียน"
ประถมศึกษา 4 37 - 38 พฤศจิกายน 2520
- ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พิมพ์ครั้งที่ 2
โรงพิมพ์คุรุสภา 2521, 428 หน้า
- สมเดช สีแสง การทดลองสอนการขยระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ปริญญาโท กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 116 หน้า
อค์สำเนา

สวนา พรพัฒน์กุล อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อพัฒนาการทางด้านความคิดและการเรียนรู้ทางสังคม
ของเด็กรไทย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2525

สันต์ วรศิริ เอกสารประกอบการสอนวิชาระเบียบวิธีสอนทั่วไป ม ป ท , ม ป ป , 60 หน้า
ฉริ เทศประสิทธิ์ กฎหมายว่าด้วยการบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2513, 358 หน้า
สุขสมร ประพัฒน์ทอง อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรม
ใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทย วิทยานิพนธ์ ศศ ม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521 124 หน้า
อัดสำเนา

สุขสมร ประพัฒน์ทอง "อิทธิพลของนิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก" การศึกษาผู้ใหญ่
85 31 - 36 กรกฎาคม - สิงหาคม 2523

อรทัย จันทร์ชานวงษ์ รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ปริญญาโท ศศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 180 หน้า อัดสำเนา

อัมพร บัณฑิต ปัญหาการใช้ห้องสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2523 180 หน้า

เอกชัย ชัยประเสริฐสิทธิ สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2524, 176 หน้า

Cuber, John F. "Folklore," in The World Book Encyclopedia. p. 282.
New York, Field Interprise Education Corporation, 1960.

Dixon, David, Jame Johnson and Eli Saltz. "Training Disadvantaged
Preschoolers on Various Fantasy Activities; Effecton Cognitive
Functioning and Impulse Control," Child Development. 2 267 -
277, June, 1977.

Encyclopedia of Educational Research. 3rd. ed., New York, Macmillan,
1960. 1694 p.

Mecdelland, David C, The Achieving Society. New York, D. Van Nostrand
Company, Inc., 1961. 512 p.

Ober, Richard L., Ernest L. Bentley and Edith Miller. Systematic
Observation of Teaching. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1971.
236 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แผนการสอนโดยการ เถานีทาน

แผนการสอนโดยไม เถานีทาน

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

ห้องสมุด เป็นแหล่งที่รวบรวมหนังสือหลายประเภท เพื่อให้นักเรียนมาศึกษาหาความรู้
ความเพลิดเพลิน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

- 1 นักเรียนบอกลักษณะและประเภทของหนังสือได้
- 2 นักเรียนบอกประโยชน์ของหนังสือได้

เนื้อหา

แนะนำหนังสือ

- 1 ลักษณะของหนังสือ หนังสือมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน ได้แก่ ขนาดใหญ่ เล็ก
หนา บาง และมีสีต่างกัน
- 2 ประเภทของหนังสือ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 2 1 หนังสือภาพ
 - 2 2 หนังสือแบบเรียน
 - 2 3 หนังสือสารคดี
- 3, ประโยชน์ของหนังสือ มีมากมายหลายประเภท ได้แก่ ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน

สนุกสนาน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำปริศนาคาถายมาถามนักเรียนว่า "หนังสืออะไร ทำด้วยกระดาษ" (หนังสือ)
เมื่อนักเรียนตอบถูกครูชมเชย แล้วเล่าเรื่องเกี่ยวกับหนังสือให้นักเรียนฟัง

ขั้นเล่า คุณครูรู้จักพวกเราไหม เรามีรูปภาพหน้าตาไม่เหมือนกัน มีตั้งเล็ก ทั้งบาง
ทั้งหนาและใหญ่ ต่างสีต่างขนาดแตกต่างกันไป

พวกเรายู้อาศัยทั้งในร้านหนังสือ ในบ้าน ในโรงเรียน และในห้องสมุด

พวกเรามีหน้าที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินแก่ทุกคน

พวกเราไม่เคยบังคับใคร ไม่เคยขอร้องใครให้ใครอ่าน ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของ
ผู้อ่านเอง พวกเรามีหลายประเภทล้วนดีดี ทั้งหนังสือภาพ สารคดี และแบบเรียน

พวกเรายินดีให้คนอ่าน คนแล้วคนเล่า เพื่อจะได้มีความรู้รอบกาย ไม่อับอายเพื่อนฝูง
โอ๊ย ใครมาจับเราแรง ๆ อีกแล้ว พวกเราไม่ชอบเลย ถ้าใครมาจับพวกเราแรง ๆ หรือ
เอาดินสอมาขีดเขียนบนตัวพวกเรา

ขอให้คุณครูช่วยกันรักษาพวกเราหน่อย

ใครเห็นจะได้ชมเชยว่า คุณครูเป็นคนดี มีระเบียบ

อย่าลืมนะคุณครู โดยเฉพาะในห้องสมุดพวกเราอยู่กันมาก พวกเราอยากพบกับคุณครู

ทุกวัน สวัสดีครับ

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้ให้ความรู้เรื่องอะไร
- นักเรียนรู้จักรูปร่างลักษณะของหนังสือแบบใดบ้าง
- นักเรียนรู้จักหนังสือกี่ประเภท
- หนังสือมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง
- นักเรียนจะอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ได้ที่ไหน

หลังจากนั้นให้นักเรียนเล่นเกมได้ตอบกันดังนี้ ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งถามว่า "ฉันเป็นหนังสือ
ประเภท เธอได้ประโยชน์อะไรจากฉันบ้าง" แล้วนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งตอบว่า เธอเป็น
หนังสือ เธอให้

ชื่อการเรียน

1. ปริศนาคำทาย
2. พงษ์สื่อ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการเล่นเกม

หมายเหตุ นิทานคัดแปลงจากเรื่อง "รับไม้อื่น"

ไมตรี ดิมนิชาติ รับไม้อื่น อุกฤษ 2525, 18 หน้า

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

หนังสือเป็นของมีค่า ต้องใช้อย่างระมัดระวัง

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

- 1 นักเรียนบอกวิธีใช้หนังสือที่ถูกต้องได้
- 2 นักเรียนสามารถใช้หนังสือได้อย่างถูกวิธี

เนื้อหา

การใช้หนังสืออย่างระมัดระวัง

วิธีหยิบหนังสือจากชั้นหนังสือ หยิบหนังสือออกจากชั้นให้ใช้นิ้วชี้ด้านหนังสือที่อยู่ด้านข้าง ๆ หนังสือที่ต้องการหยิบ เสียก่อน แล้วจึงหยิบหนังสือโดยจับตรงกลางสันของหนังสือ ไม่จับตรงขอบสันด้านบนหรือด้านล่าง เวลาเก็บหนังสือให้เก็บโดยพันทางด้านสันหนังสือออกข้างนอก ไม่ใส่หนังสือแน่นเกินไป แล้วใช้ที่คั่นหนังสือกั้นไม่ให้หนังสือล้ม

วิธีเปิดและปิดหนังสือ คือ เปิดหนังสือไม่เกิน 180 องศา และไม่ปิดหนังสือโดยคว่ำหนังสือไว้

วิธีพลิกหน้าหนังสือคือ พลิกหน้าหนังสือโดยใช้ปลายนิ้ว เปิดที่มุมขวาด้านบนของหนังสือ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำคำคล้องจองมาให้ นักเรียนอ่าน ดังนี้

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องมีถ้านักเรียนเป็นเด็กจะรู้สึกอย่างไร
- ถ้านักเรียนพบคุณเอ่ นักเรียนจะบอกคุณเอ่ว่าอย่างไรบ้าง

จึงจะทำให้คุณเอ่ใช้เด็กอย่างระมัดระวัง โดยให้นักเรียนออกมาแสดงการใช้หนังสือที่ถูกวิธี แล้วครูแนะนำวิธีที่ถูกต้องให้ ถ้านักเรียนหายังไม่ถูกวิธี

สื่อการเรียน

1. หุ่นมือ
2. หนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอ่านคำสั่งของ
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. สังเกตจากการแสดงวิธีใช้หนังสือที่ถูกต้อง

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การใช้หนังสืออย่างระมัดระวังและถูกวิธี จะช่วยรักษาหนังสือให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้นาน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกวิธีระวังรักษาหนังสือให้ถูกวิธีได้

เนื้อหา

การระวังรักษาหนังสืออย่างถูกวิธี มีดังนี้

- ไม่ขยี้มหนังสือเวลาเปิด
- ไม่กางหนังสือเกิน 180 องศา
- ไม่คันหนังสือด้วยวัสดุที่หนา ๆ เช่น ดินสอ ไม้บรรทัด เป็นต้น
- ไม่พับมหนังสือ
- ไม่คว่ำหรือกางหนังสือทิ้งไว้
- ไม่นั่งหรือนอนทับหนังสือ
- ไม่ให้หนังสือเปียกฝนหรือวางตากแดด
- ไม่ขีดหรือฉีกหนังสือ

กิจกรรมการเรียน

ขั้นนำ ครูนำหนังสือที่มีสภาพที่ดี หอปกเรียบร้อย กับหนังสือที่มีสภาพชำรุดมาให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนอยากเป็นเจ้าของหนังสือเล่มไหน เพราะเหตุใด นักเรียนอยากทราบไหมว่า ทำไมหนังสือจึงชำรุด แล้วครูเล่านิทานเรื่อง เล็กกับเพื่อน

บั้นเอา สวัสดิ์ศรีรับ วันนี้เสื่อกมาพบกับคุณหนู ๆ อีกแล้ว คชวามีพาเพื่อน ๆ หนังสือ
มาให้คุณหนูรู้จักด้วยครับ

"สวัสดิ์ศรีคะ" จี๋พุด

"สวัสดิ์ศรีครับ" บางพุด

"สวัสดิ์ศรีครับ" ทนาพุด

"สวัสดิ์ศรีครับ" แฉิ่งพุด

"สวัสดิ์ศรีครับ ๕๑ - เซี่ย ๆ"

"เอ! ใหญ่ เธอเป็นหวัดเหรอ"

"คุณโก่งะสิ ทำให้ฉันต้องมีสภาพอย่างนี้ ฉันจะเล่าให้ฟังแต่ต้องทนฟังเสียงของฉับ"

หน้อยนะ เรื่องเกิดขึ้นเมื่อวันพุธนี่เอง คุณโก่งี้ก็เลยจตีวกระเป่าไปโรงเรียน เลยหอบฉับกับ
หนังสือเล่มอื่น ๆ ไปโรงเรียนโดยไม่ใสกระเป่า พอเลิกเรียนตอนเย็นฝนเกิดตกอย่างหนัก คุณโก่งี้
เลยใช้ฉับแทนร่มเดินกลับบ้าน เพราะฉับ เลมใหญ่พอที่จะบังฝนได้"

เพื่อน ๆ รู้ไหมฉับนั้นะสำคัญน้ำแทบตาย เมื่อตัวหนักไปหมดเลย มีแต่น้ำไปทิ้งตัว
หนาวเหน็บยังกับนั่งอยู่ในกองน้ำแข็งเฉียว โฉไม่เซเท่านี้ละ พอลถึงบ้านคุณโก่งี้ก็ให้ฉับนอนหนาวตั้งคืน
และร้ายที่สุดวันรุ่งขึ้นฉับฉับไปนอนตากแดด จนฉับเกรียมไปทิ้งตัว ฉับ พุดแล้วยังแสบตัวอยู่เลย"

"นาตงสารคุณใหญ่จังเลย"

"โอย! ฉับก็มีเรื่องเศร้าไม่แพ้คุณใหญ่เหมือนกัน"

"แฉิ่งมีเรื่องเศร้าเหมือนกันหรือ ไหนเล่ามาสิ เพื่อว่าพวกเราจะช่วยได้บ้าง"

"ช่วยฉับนะหรือ ทำไม่ได้หรอก คนที่จะช่วยก็คือ คนที่ใช้ฉับนั่นแหละ"

"ถ้าอย่างนั้นเรื่องเป็นอย่างไร เล่ามาสิจะได้ช่วยให้เธอสบายใจขึ้น"

"คือว่าเรื่องเป็นอย่างนี้ พวกเธอก็รู้ว่าในบรรดาเพื่อน ๆ ด้วยกัน คุณเกชอบอ่าน
หนังสือมากที่สุด แต่คุณเกก็หยิบหนังสือมาอ่านที่ไร เป็นต้องมิขนมมานั่งกินไปด้วยทุกที"

คุณเกอ่านฉับไปก็กินไปด้วย หัวเราะไปบ้าง เพราะฉับมีเรื่องสนุก ๆ ให้คุณเก
อ่าน แตกยังมีรูปภาพสวย ๆ อีกด้วย เมื่อคุณเกหัวเราะขนมที่อยู่ในปากก็ร่วงลงเต็มหน้าฉับ
ไปหมด แล้วคุณเกก็ทิ้งเจ้าเศษขนมไว้บนหน้าอย่างนั้นแหละ

พอดีกลางคืนกลิ่นขนมที่หน้าฉันก็เชิญชวนให้มดบ้าง แมลงสาบบ้าง หนูบ้าง เดินกันมา เป็นแถว ๆ ที่เดียว พวกมันร้องว่า "เร็ว ๆ เข้าไปกินขนมกันเถิด" พวกมันพากันแตะขนม บนหน้าฉันแล้วยังไม่พอยังแตะเพลีน แตะเอาหน้าฉันเข้าไปด้วย ดุชิ พรุณไปหมด ฉันจะไล่มัน ก็ไม่มีปัญญา ต้องเจ็บไปทั้งตัว"

"แล้วคุณเกาอย่างไร"

"จะทำอย่างไร นอกจากบ่นว่าเจ้าพวกที่มาแตะฉัน ความจริงคุณแก่นั่นเอง เป็นต้น เหตุ พุดแล้วฉันอยากจะร้องให้อีก"

"ไอฉัน อยากร้องไห้เลยนะ ฉันก็มีเรื่องเศร้าไม่แพ้หญิงหรอก"

"อ้อ หนา เธอมีเรื่องเศร้าเหมือนกันหรือ ไหน เลามาซิ"

"ฉันนะ เวลาที่ท้องกางจะแสบอยู่แล้ว คุณค้อยนั่นแหละ เวลาอ่านฉันยังไม่จบจะเอา ดินสอบ้าง ยางลบบ้าง อะไรต่อมิอะไรก็ถือลูกแก้ว สอดไว้ในท้องฉันทุกที"

"เอ คุณครูทานไฟที่คั่นหนังสือ เป็นของขวัญปีใหม่แก่ทุกคนไม่ใช่หรือ"

"ใช่ แต่คุณค้อยไม่ได้ใช้นะสิ ฉันถึงต้องท้องกางอย่างนี้"

"ไอ้ย ท้องกางยังน้อยไป ฉันนะหน้าตาหายไปเป็นหน้า ๆ จนตัวผอมแห้งเหี่ยว"

"อ้าว ตายจริง อย่างนี้เวลาคนอื่นมาอ่านจะรู้เรื่องหรือ บาง

"ก็ใช้นะสิ จะรู้เรื่องได้อย่างไร เวลาคุณค้อยมาอ่านแล้วชอบพิบมุข รอยที่หับมันก็ขาด หลุดลุ่ยเป็นเศษกระดาษไป แล้วบางทีนะ น້องของคุณค้อยมาฉีกฉันไปพิบ เครื่องบินเล่นอีก"

"ฟังเพื่อน ๆ เล่า แล้วรู้สึกสงสารจัง เจ้าของฉันไม่เคยทำอย่างที่เพื่อน ๆ เล่า มาเลย คุณแม่วรักและถนอมฉันมาก เวลาจะเปิดก็ค่อย ๆ เปิด เมื่ออ่านเสร็จแล้วเก็บเป็นที่ คุณแม่วไม่เคยใช้หนังสือปังฝน แต่เก็บใส่กระเป๋อย่างดี เมื่อเวลาจะหยิบอ่านจะล้างมือให้สะอาด ก่อน ถ้าอ่านยังไม่จบจะใช้ที่คั่นหนังสือหรือกระดาษบาง ๆ คั่นไว้"

"ฉันสิ จี๊วถึงได้ดูสคไลอย่างนี้"

คุณหนูครับ ถ้าคุณหนูอยากให้หนังสือของคุณหนูดูใหม่และสวยอยู่เสมอ ก็ทำอย่างคุณแม่ว นะครับ

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นใครมากที่สุด เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนได้หนังสือเป็นของขวัญ จะทำอย่างไรกับหนังสือ
- นักเรียนจะตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร เพราะอะไร

สื่อการเรียนรู้

1. หุ่นมือ
2. หนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติคนในการใช้หนังสือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การขีดเขียนลงบนหนังสือ ทำให้หนังสือสกปรก เลอะเทอะ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุผลที่ไม่สมควรขีดเขียนหนังสือได้

เนื้อหา

การขีดเขียนลงบนหนังสือ ทำให้เกิดผลเสีย ได้แก่ หนังสือสกปรก เลอะเทอะ ทำให้
อ่านไม่ชัดเจน เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำเพลง "เปราะอะ เปื้อนเปราะอะ" มาให้นักเรียนร้อง

เปราะอะ เปราะอะเปื้อนเปราะอะ เปราะอะเปื้อนเปราะอะ เปราะอะเปื้อนเปราะอะ

หนังสือจะไม่เลอะเทอะ พวกเราเยอะ ๆ ช่วยกันรักษา

พวกหนูจงจำไว้หนา ๆ ขีดเขียนทุกคราระวังให้ดี

แล้วสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ขั้นเล่า ครูเล่านิทาน เรื่อง ดินสอวิเศษ

ในห้องสมุดของโรงเรียนแห่งหนึ่ง แต่ก่อนเคยมีหนังสือมากมาย หลายประเภท ต่อมา
เด็ก ๆ เข้าไปอ่านแล้วไม่ค่อยช่วยกันระวังรักษาให้ดี บางคนเปิดดูอย่างไม่ระมัดระวัง ทำให้
ปกขาด บางเล่มก็มีรอยถูกฉีกขาดหายไป และบางเล่มก็ถูกขีดเขียนไว้จนสกปรกเลอะเทอะไปหมด
ทำให้หนังสือในห้องสมุดมีจำนวนน้อยลง และมีสภาพที่เก่าชำรุด

สว่าง เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่อยู่โรงเรียนนี้ เขากาลังเขียนอยู่ขึ้น ป 2 และเขาชอบเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดทุกวัน เพราะเขาได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทานและหนังสือประเภทต่าง ๆ สว่าง จึงรู้สึกเสียดายที่เห็นหนังสือในห้องสมุดสกปรก เลอะเทอะ และมีจำนวนน้อยลง เขาอยากให้ห้องสมุดในโรงเรียนของเขามีหนังสือเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่เขาจะได้มีหนังสืออ่านมาก ๆ สว่างคิดแต่เรื่องนี้จะจบลงอย่างไร

ทันใดนั้น เด็กผมจุกปรากฏตัวขึ้น และร้องถามสว่างว่า "เจ้าใช้ไหมที่อยากให้ห้องสมุดมีหนังสือมาก ๆ"

"ใช่ ฉันอยากให้ห้องสมุดในโรงเรียนของฉันมีหนังสือมาก ๆ เพราะจะทำให้ฉันและเพื่อนมีหนังสืออ่านทุกวัน"

"นี่นะ ฉันจะให้ดินสอพิเศษแก่เจ้า ถ้าขีดเขียนลงบนกระดาษก็จะกลายเป็นหนังสือทันที แต่อย่าใช้ดินสอนี้ไปขีดเขียนอย่างอื่นนะ เจ้าสัญญาได้ไหม"

เอ ดินสอนี้จะพิเศษจริงหรือ เด็กคนนี้เป็นใครนะ แดงตัวก็แปลก พุดก็แปลก สว่างซักนิกรถัว แต่เอาเถอะน่าจะลองดู สว่างคิดพลางตอบว่า "ตกลง ฉันสัญญา"

"แน่นอน" เด็กผมจุกยื่นคำสัญญา ก่อนจะยื่นดินสอพิเศษให้สว่างแล้วก็หายลับไป

สว่างตกใจ รับดินสอมาถือไว้อย่างงง ๆ ถ้าดินสอนี้พิเศษจริง เพื่อน ๆ คงศึใจกับเราแน่ ไหนลองดูซิ สว่างเอาดินสอเขียนลงบนกระดาษ ทันใดนั้นกระดาษก็กลายเป็นหนังสือนิทานเล่มสวย มีภาพสัตว์ต่าง ๆ และมีสีสันสวยงาม "โอโฮ่ สวยจริง ๆ" สว่างตะโกนด้วยความศึใจ

สว่างใช้ดินสอพิเศษเขียนลงบนกระดาษเปล่าอีกหลายแผ่น แผ่นแล้วแผ่นเดาไม่นานก็กลายเป็นหนังสือมากมายหลายเล่ม เพื่อน ๆ มองดูด้วยความแปลกใจ จึงถามสว่างว่า "เธอทำอย่างไร จึงมีหนังสือมากมายอย่างนี้"

สว่างชูดินสอพิเศษให้เพื่อนดู "ดินสอพิเศษนี้ไงละ"

"อะไรนะ ดินสอแท่งนี้พิเศษหรือ พิเศษอย่างไร ทำให้ดูหน่อยซิ"

สว่างจึงทำให้เพื่อน ๆ ดู เพื่อนของสว่างต่างพากันศึนเต็มแปลกใจ แต่เพื่อนคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "ถ้าเป็นดินสอพิเศษจริง ๆ น่าจะเขียนลงบนอะไรก็ได้ ไหนลองเขียนบนหนังสือเล่มนี้ เปลี่ยนให้เป็นหนังสือเล่มใหม่ซิ"

"ฉันทำไมได้ ดินสอวิเศษนี้ต้องเขียนลงบนกระดาษเปล่าเท่านั้น จะไปขีดเขียนในหนังสือไม่ได้"

"ทำไมจะไม่ได้ เอามาซิจะเขียนเอง"

"ไม่ได้ ฉันทำไมได้หรอก"

แต่เพื่อนของสว่างไม่เชื่อฟัง ตรงเข้าแย่งดินสอจากมือของสว่างไปได้ แล้วเอาไปขีดเขียนลงในหนังสือทันที แต่แทนที่จะมีหนังสือเล่มใหม่เกิดขึ้น กลับปรากฏว่าหนังสือที่เกิดจากการเขียนด้วยดินสอวิเศษ ซึ่งสว่างเขียนไว้ได้หายไปกับดา พร้อมทั้งดินสอวิเศษด้วย คงเหลือแต่หนังสือที่เพื่อนของสว่างขีดเขียนไว้เลอะเทอะ สว่างและเพื่อน ๆ ร้องไห้ด้วยความเสียใจ

"สว่าง สว่าง ดินสออะ ถึงเวลาเข้าแถวแล้ว เสียงเพื่อนเรียก ทำให้สว่างตกใจตื่น

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้นักเรียนได้ข้อคิดอะไร
- การขีดเขียนลงบนหนังสือเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
- ถ้านักเรียนได้ดินสอวิเศษอย่างสว่าง นักเรียนจะใช้ทำอะไรบ้าง เพราะอะไร

สื่อการเรียนรู้

เพลง

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร้องเพลง
- 2 สังเกตจากการตอบคำถาม
- 3 สังเกตจากการอภิปราย

หมายเหตุ นิทานดัดแปลงจากเรื่อง "แปรงวิเศษ"

กัลยาณี ปัวสรวง และ จินตนา อรุณรัตน์ แปรงวิเศษ สุริยบรรณ 2520, 22 หน้า

ឧទ្ធរណ៍ក្រសួងក្រៅប្រទេសកម្ពុជា ២

ក្រសួងក្រៅប្រទេសកម្ពុជា ១

មន្ត្រីជំនាញ

ក្រសួង ២

កម្មវិធី ១

ក្រសួងក្រៅប្រទេស

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้คอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความถี่รวบรวมยอด

การใช้โต๊ะ เก้าอี้ อย่างระมัดระวัง จะช่วยรักษาโต๊ะ เก้าอี้ ให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้นาน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกวิธีระวังรักษาโต๊ะ เก้าอี้ ให้อุญวิธีได้

เนื้อหา

การใช้โต๊ะ เก้าอี้ อย่างระมัดระวัง ได้แก่

1. การไม่กระแทก เขย่า เคาะ จังหวะโต๊ะ
2. ไม่วางโยกเก้าอี้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำเพลง "จัดโต๊ะ" มาให้นักเรียนร้อง

เชิญมารวมจัดโต๊ะ โย๊ะ	เอาเท้าวางใต้โต๊ะ โย๊ะ
นั่งแล้วอย่าโยกโต๊ะ โย๊ะ	เก็บเท้าให้งามตา
วางเขาวางให้เบา ๆ	ทำแล้วเราชื่นจรรยา

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ขั้นเล่า

ในป่าใหญ่แห่งหนึ่ง มีพวกสัตว์อาศัยกันอยู่มากมายหลายชนิด บรรดาสัตว์ต่างก็ยกย่องให้สิงโตเป็นเจ้าป่า เมื่อใครมีทุกข์ร้อนอะไรก็จะมาบอกให้สิงโตช่วยเหลือ โดยทุกวันอาทิตย์ สัตว์ที่มีเรื่องเดือดร้อนจะมาประชุมปรึกษากับสิงโต

วันอาทิตย์นี้มีการประชุม เช่นเดียวกับทุกอาทิตย์ที่ผ่านมา กระต่ายได้กระโดดมาหา ลิงโตแล้วร้องทุกข์ว่า "ท่านเจ้าป่า โปรดช่วยฉันด้วย อาหารที่ฉันชอบ คือ ผักนึ่ง แต่ตอนนี้ ผักนึ่งไม่ค่อยจะมีให้กินเลย หายากเหลือเกิน"

ลิงโต ขอดว่า "ถ้าเจ้าอยากให้มีผักนึ่งกินตลอดทั้งปี เจ้าก็ควรจะปลูกผักเอง" กระต่ายรับคำว่าจะทำตามที่ลิงโตแนะนำ

เตา พูดยืนยันว่า "ปลาให้ข้าพเจ้าเข้ามาขอให้ท่านช่วยเหลือ เพราะตอนนี้พวกปลากำลัง เป็นแผลเน่า เปื่อยพุพองกันมาก"

ลิงโตถามว่า "ทำไมพวกปลาจึงเป็นแผลพุพอง"

เตา ตอบว่า "พวกมนุษย์คิดจะ ซอบทิ้งสิ่งสกปรกลงในน้ำ ทำให้น้ำเน่าเหม็น พวกปลา อยู่ในน้ำที่สกปรกจึงเป็นโรคคะ"

ลิงโตพูดว่า "ลองเขียนป้ายคำขวัญ ไปติดไว้ตามที่ต่าง ๆ ให้มนุษย์ได้เห็น จะได้มี สิ่งเตือนใจพวกเขา"

เตาก็รับคำว่าจะไปเขียนคำขวัญให้มนุษย์ช่วยกันรักษาแม่น้ำ ล่าคลอง

นกได้ร้องขึ้นว่า "พวกเรานกทั้งหลายทำรังอยู่บนต้นไม้ยังถูกรังแก เพราะพวกเด็ก ที่ซุกซนชอบ เอาหนังสือตีกันมายิง"

ลิงโตพูดว่า "ปัญหาของเจ้าก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ แก้อีกลำบากมาก ดังนั้น เจ้าพยายามหลีกเลี่ยงให้ทางไกลมนุษย์"

ข้างร้องทุกข์ว่า "ผมนั่งเก้าอี้แล้วตกลงมาทำให้ก้นกระแทก สงสัยว่าเก้าอี้น้อยจะ แก่ลงผม"

ลิงโตจึงให้ไปตามเก้าอี้มาซักถาม เก้าอี้พูดว่า "ฉันไม่ได้ตั้งใจจะแก่ลงข้าง และ ตัวฉันเองยิ่งได้รับบาดเจ็บมากกว่าข้างอีก เพราะวาฬตัวทั้งหลายต่างก็ใช้ฉันเป็นที่นั่ง แล้ว ไม่คอยระวังรักษาเลย เวลาจะใช้ฉันก็ลากออกมาแรง ๆ โดยเฉพาะคุณจ้อ นั่งที่ไร ไม่เคย อยู่หนึ่ง โยกฉันไปมาจนขาเข็ด พอคุณข้างมานั่งฉันเท่านั้น ฉันก็ทนไม่ไหว ขาหักลงมา ได้รับความเจ็บปวดมาก ดูซิฉันทรงตัวไม่ได้แล้ว"

สิงโต จึงพูดให้สัตว์ทั้งหลายเห็นใจแก้อีวา "แก้อีรับใช้สัตว์ทั้งหลายแล้วยังได้จับ
ความทุกข์อีก ช้างเจ้าจะเอาเฟืองแก้อีไหม"

ช้างตอบว่า "ผมไม่โกรธแก้อีแล้วครับ"

สิงโตจึงบอกให้สัตว์ทั้งหลายช่วยกันซ่อมแซม แก้อีให้เหมือนสภาพเดิม

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนเคยดูแลรักษาได้ะ แก้อีของนักเรียนหรือไม่ ถ้าเคยนักเรียนหาอย่างไร
- เมื่อเข้าห้องสมุด นักเรียนจะระวังรักษาได้ะ แก้อี อยางไร

สื่อการเรียน

1. เพลง
2. หุ่นมือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร้องเพลง
2. สังเกตจากการตอบคำถาม

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้คอมพิวเตอร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การขีดเขียนลงบนโต๊ะ ทำให้โต๊ะสกปรกและอะเทอะ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุผลที่ไม่สมควรขีดเขียนโต๊ะได้

เนื้อหา

การขีดเขียนลงบนโต๊ะ ทำให้เกิดผลเสีย ได้แก่ โต๊ะสกปรกและอะเทอะ ทำให้ไม่สวยงาม
เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำเพลง "ไมขีดเขียน" มาให้นักเรียนร้อง

ตามโต๊ะและข้างฝา

พวกเรานี้หนาจะไม่เขียนเล่น

เปื้อนเประอะทั่วไปใครเห็น

แกลดูไม่เด่นสะอาดชวนมอง

เราเรียนเราเขียนเป็นที่

สมุดเรามีฝึกเขียนให้คลอง

พวกเราเป็นเด็กดีทั้งผอง

ใครเห็นเป็นต้องเอ่ยปากชมเอย

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ขั้นเล่า เด็กชายคนหนึ่ง ชื่อ ป้อม เขาเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ ป้อมเป็นเด็กซุกซนมาก ชอบวิ่งเล่นและขีดเขียนไปทั่ว ไม่เลือกกว่าเป็นที่ใด คุณแม่เตือนป้อมเสมอ เพราะเขาชอบขีดเขียนบนโต๊ะ และข้างฝาบ้าน แต่เขาก็ไม่เชื่อฟัง

วันหนึ่ง เป็นวันหยุด คุณแม่ทาขนม เค้กให้ป้อมกิน ขณะที่ป้อมนั่งกินขนม เค้ก เขาก็เอา ดินสอสีมาขีด เขียนบนโต๊ะไปด้วย เมื่อคุณแม่เห็นจึงดูป้อม ป้อม เลยออกไปวิ่ง เล่นที่สนามหน้าบ้าน จนกระทั่งเหนื่อย เขานอนพักที่พื้นสนามหญ้าแล้วก็หลับไป เขาฝันว่า เขาไปวิ่งเล่นในสวนแห่งหนึ่ง มีดอกไม้สวยงามมาก เขาริ่งไล่จับผีเสื้อจนมาถึงบ้านหลังหนึ่ง บ้านหลังนี้เป็นบ้านของคุณแม่ แต่ ป้อมไม่รู้ เขาตะโกนถามว่า "มีใครอยู่ไหมครับ ๆ" เมื่อไม่มีเสียงตอบ ป้อมจึงผลักประตูเข้าไป ในบ้านนั้น เขาเห็นโต๊ะสวยงามตัวหนึ่ง ทาด้วยไม้แกะสลักเป็นลวดลายตลอดทั้งตัวโต๊ะ และบนโต๊ะ มีขนมวางอยู่ด้วย ป้อม เพิ่งจะวิ่งเล่นมาจึงรู้สึกหิว เขาจึงตรงเข้าไปกินขนมอย่างเอร็ดอร่อย กินไปที่ เอาดินสอสีที่มีอยู่ในกระเป๋าสี้ออกมาระบายสีที่โต๊ะตามลวดลายไปตามประสา เด็กซุกซน ขณะที่ป้อมกำลังเพลิดเพลินกับการกินและระบายสีอยู่ เขาก็ได้ยินเสียงพูดขึ้นมาว่า "เจ้าเด็กน้อยมา ทาอะไรในบ้านฉัน ดูซิกินขนมหกเลอะเทอะเต็มโต๊ะ แล้วยังเอาดินสอสีมาขีด เขียนบนโต๊ะของฉัน จนสกปรกไปหมด ดีละฉันจะสาปให้เจ้าเป็นโต๊ะ"

"อย่าสาปผมเลย ผมกลัวแล้ว ผมไม่อยากเป็นโต๊ะ"

"ไม่ได้ เจ้าทำลายของเสียหาย ฉันต้องลงโทษเจ้า ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปเจ้าจึง เป็นโต๊ะที่ถูกผู้อื่นมาขีด เขียนบ้าง"

คุณแม่ได้สาปให้ป้อมเป็นโต๊ะที่สวยงามวางอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียนแห่งหนึ่ง มีนักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุดมากมาย แล้วก็เด็กซุกซนคนหนึ่งจะ เอาดินสอสีมาวาดภาพบนตัวป้อม ป้อมกลัวเจ็บรีบตะโกนด้วยเสียงอันดังว่า "โอย! อ่า่านะ ๆ อ่า่ามาขีด เขียนฉัน"

คุณแม่อยู่ในบ้านได้ยินเสียงป้อมร้องตะโกน จึงออกมาดูตัวถามว่า "ป้อมเป็นอะไร ไปดูก ทำไม่ถึงตะโกนเสียงดัง"

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้ให้ข้อคิดในแง่ใด
- นักเรียนจะแก้ไข เพื่อนที่ชอบขีด เขียนโต๊ะ เสนออย่างไรบ้าง
- นักเรียนคิดว่าสมควรไหมที่แม่ดลงโทษป้อมโดยการสาปให้เป็นโต๊ะ

สื่อการเรียน

เพลง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร้องเพลง
2. สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

เมื่ออยู่ในห้องสมุดไม่ควรส่งเสียงดัง

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกสาเหตุที่ไม่สมควรส่งเสียงดังในห้องสมุดได้

เนื้อหา

ห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุ

ความรู้ที่ส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้มาใช้อ่านตามความต้องการของ

แต่ละคน

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเป็นศูนย์กลางของการอ่าน การศึกษาค้นคว้า
ของนักเรียน

ดังนั้น ในห้องสมุดจึงมีนักเรียนเข้าไปใช้มากมาย จึงไม่สมควรส่งเสียงดัง จะเป็นการ
รบกวนผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำปริศนาคาทายมาให้ให้นักเรียนทาย คือ "อะไรเอ่ย เป็นนกใหญ่ มีทั้งตัวผู้และ
ตัวเมีย แต่คนเรียกเสียเป็นตัวเมียไปหมด" (อีกา)

ชั้นเลา

ณ ชายป่าแห่งหนึ่ง เป็นที่อยู่อาศัยของกาและลา ทั้งสองเป็นเพื่อนกัน ค่างฟังหา อาศัยกันเสมอ แต่กามีนิสัยชอบสงเสียงดัง หยอกล้อสาอยู่เรื่อย ๆ บางครั้งลาที่รู้สึกรำคาญ เพราะเสียงดังของการบกรวนทาให้ลาไม่สามารถอ่านหนังสือได้รู้เรื่อง

วันหนึ่งพระมาทาลา เพื่อขอให้ลาช่วยหาชิ้นวางของให้ ขณะที่ลากับพระกำลัง ตกลงกันว่าจะทำชิ้นแบบไหนดี กาก็สง เสร็จร้อง กา กา กา บกรวน ทาให้พระกับลาพูดไม่รู้เรื่อง พระโมโหมาก ขอร้องให้กาหยุดร้อง แต่กาไม่ยอมหยุด คงสงเสียงดังต่อไป พระจึงคิดอุบาย จะหลอกให้กาหยุดร้องแล้วพูดกับกาว่า "นี่นะ กา เมื่อสักครู่ก่อนจะมานี่ฉันเดินผ่านตลาดมา เห็นแม่ค้ากำลังบีบไส้กรอกอยู่ กลิ่นหอม น่ากินจังเลย เธอลองบินไปดูซิ เธอชอบไหมซิหรือ"

กาได้ฟังพระบอก ก็น้ำลายไหล เพราะอยากกินไส้กรอก จึงรีบบินเข้าไปในตลาดทันที เห็นแม่ค้ากำลังบีบไส้กรอกอยู่ พอเห็นแม่ค้าแผลอกาก็บินตรงเข้าไปจิกไส้กรอกบินหนีไปทันที

กาคาบไส้กรอกบินกลับมาทาลาและพระ กาอ้าปากจะคายไส้กรอกออกมาจิกกิน แต่ไส้กรอกติดแน่นอยู่กับปากกา ทาอย่างไรก็ไม่ออก และไส้กรอกก็ร้อนมากจนกาปวดแสบ ปวดร้อนที่ปาก ร้องครวญครางอย่างนาสงสาร ลาเห็นดังนั้นก็ช่วยดึงไส้กรอกออก แต่กาก็ยังเจ็บปากอยู่ จึงไม่สามารถสงเสียงร้องดัง ๆ ได้เหมือนเดิม

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียน
- มีสถานที่ไหนบ้างที่ไม่ควรสงเสียงดัง
- นักเรียนคิดว่าเป็นการสมควรไหมที่ห้องสมุดตั้งระเบียบในการใช้ห้องสมุดว่า ห้าม

สงเสียงดังเมื่อเข้าใช้ห้องสมุด

สื่อการเรียน

ปริศนาคาถาย

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบปริศนาคำทาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

เมื่ออยู่ในห้องสมุดไม่ควรวิ่งเล่นหรือเล่นหยอกล้อกัน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุผลที่ไม่สมควรวิ่งเล่น หรือ เล่นหยอกล้อกันในห้องสมุดได้

เนื้อหา

การวิ่งเล่นหรือเล่นหยอกล้อกันในห้องสมุด ทำให้เกิดผลเสียหายประการ ได้แก่

- 1 ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้อื่น เช่น หัวเราะเสียงดัง
- 2 ทำให้วัสดุ ทรัพย์สิน ในห้องสมุดชำรุดเสียหาย เช่น หนังสือขาด แก้วน้ำแตก เป็นต้น
- 3 ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ เช่น นักเรียนหกล้มหัวฟาดกับโต๊ะ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำเพลง "ออกกำลัง" มาให้นักเรียนร้อง

ออกกำลังด้วยการร้องรำทำเพลง

ให้คลื่นแรงเสียงเพลงบรรเลงจับใจ

เราร้องกันไปไม่มีหม่นหมองทุกข์

แล้วเราเพลินใจด้วยการร้องรำทำเพลง

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของ เพลง

ขึ้นเล่า

นานมาแล้วมีกระต่ายน้อยตัวหนึ่ง มักชอบเที่ยววิ่งเล่นซุกซนอยู่ตามสนามหญ้า ไม่ว่าฝนจะตกหรือแดดจะออก กระต่ายน้อยก็จะออกไปวิ่งเล่นอย่างสนุกสนาน แล้ววันหนึ่งกระต่ายน้อยก็ไม่สบาย มีอาการตัวร้อน แม่กระต่ายจึงพากระต่ายน้อยไปหาคุณหมอสิงโต

ที่โรงพยาบาลมีคนไข้มารอดตรวจมากมาย ซึ่งในจำนวนคนไข้ที่สามารถตรวจ มีเจ้าจ๋อรวมอยู่ด้วย เจ้าจ๋อมีอาการท้องเสีย แม่เจ้าจ๋อจึงพามาหาคุณหมอสิงโตเหมือนกัน

เมื่อแม่เจ้าจ๋อเห็นแม่กระต่ายจึงพูดจาทักทายกัน ส่วนเจ้าจ๋อนั่งรอหมอสิงโตมานาน จึงชวนกระต่ายไปวิ่งเล่นไล่จับกัน กระต่ายกระโดดวิ่งหนีไปพร้อมกับส่งเสียงดัง ให้เจ้าจ๋อไล่จับให้ทัน "เก่งจริง จับให้ได้อี" เจ้าจ๋อก็กระโดดขึ้นไปบนเก้าอี้ส่งเสียงร้องไล่ตามกระต่ายน้อยไป ทั้งสองพากันส่งเสียงดังมาก เป็นที่รำคาญ รบกวนคนไข้ที่สามารถตรวจ แม้ว่าแม่กระต่ายน้อยและแม่เจ้าจ๋อจะห้ามทั้งสองก็ไม่เชื่อฟัง ยังคงเล่นต่อไป

จนกระทั่งคุณหมิซึ่งนอนป่วยด้วยโรคปวดศีรษะ หมอให้นอนพักอยู่ในห้องพักคนไข้ ได้ยินเสียงเจ้ากระต่ายน้อยกับเจ้าจ๋อวิ่งเล่นกัน ทำให้ตกใจตื่นขึ้นมา หมิโกรธมากที่กระต่ายน้อยกับเจ้าจ๋อมาส่งเสียงรบกวน จึงออกจากห้องพักเดินตรงไปที่กระต่ายน้อยและเจ้าจ๋อ พอไปถึงหมิจับหูทั้งสองของกระต่ายน้อยดึงขึ้นมา และพูดอย่างโกรธ ๆ ว่า "เจ้าใช้ไหมที่ส่งเสียงดัง ฉันจะหาโทษเจ้า" แล้วก็วิ่งไล่จับเจ้าจ๋อตบไป กระต่ายน้อยและเจ้าจ๋อตกใจมากดวงส่งเสียงร้องให้คนช่วย "ช่วยด้วย ๆ" คุณหมอสิงโตและคุณฉิบไป ซึ่งเป็นนุรุษพยาบาล ได้ยินเสียงร้องของกระต่ายและเจ้าจ๋อจึงออกมาช่วยห้ามไว้ทัน แล้วพาคุณหมิไปสัทยาให้นอนพักผอนต่อไป เจ้าจ๋อและกระต่ายน้อยต่างก็วิ่งไปกอดแม่ของตน

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้หมิจะหาร้ายกระต่ายน้อยและเจ้าจ๋อ
- ถ้านักเรียนเป็นหมิ ฝึกเรียนจะทำอย่างไร
- จากเรื่องนี้ให้ข้อคิดในแง่ใด
- สถานที่ไหนอีกที่ไม่สมควรไปวิ่งเล่น หรือเล่นหยอกล้อกัน

สื่อการเรียนรู้

- 1 เพลง
2. รูปภาพ

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร้องเพลง
- 2 สังเกตจากการตอบคำถาม
- 3 สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

เมื่ออยู่ในห้องสมุดไม่ควรกินขนม

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุผลที่ไม่สมควรกินขนมในห้องสมุดได้

เนื้อหา

การกินขนมในห้องสมุด ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ได้แก่

- ทำให้ครูภัณฑ์ วัสดุ สกปรกเลอะเทอะ
- ทำให้หนังสือชำรุด เนื่องจากพวกมด แมลง มากัดกินเศษขนมที่ติดอยู่ตามหนังสือ
- ทำให้เกิดเสียงรบกวนผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ ครูนำภาพ ไช หนู ม้า ตีบ แหวน ให้นักเรียนทายว่าตรงกับพยัญชนะไทยตัวไหน เช่น ไช เป็นตัวช หนู เป็นตัว น ม้า เป็นตัว ม ตีบ เป็นตัว ท ให้นักเรียนผสมออกมาเป็นคำว่า "ขนมหวาน" เมื่อนักเรียนผสมคาถูก ครูชมเชยแล้วเล่านิทานให้นักเรียนฟัง

ขั้นเล่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเด็กชายคนหนึ่งชื่อน้อย ชอบอ่านหนังสือมาก เขามีหนังสือมากมายหลายเล่ม เวลาที่อ่านหนังสือเขาชอบเอาขนมมากินไปด้วย บางครั้งขนมก็ร่วงหกลงบนหนังสือ

คืนหนึ่งพวกมดได้กลิ่นขนมที่พากันมากัดกินขนมบนหน้าหนังสือจนหน้าหนังสือนั้น เป็น รุพฺรูน เมื่อร้อยยี่สิบหนังสือเล่มนั้นมาอ่านอีก ปรากฏว่า ภาพในหนังสือ เป็นรุพฺรูนเต็มไปหมด และยังมีพวกมดอยู่ในหนังสือด้วย น้อยโกรธมดมาก จึงไปหาจิ้งจก ขอร้องให้จิ้งจกไปช่วย กินพวกมด "พี่จิ้งจกครับ ช่วยไปกินพวกมดที่เกาะครับ มันทำหนังสือของน้อยเป็นรุพฺรูนไปหมด แล้วยังไม่ยอมไปไหน จะเอาหนังสือของน้อยเป็นที่ทำรังของมันด้วย"

จิ้งจกตอบว่า "ไม่ใช่เรื่องของฉัน และฉันก็กำลังจับแมลงกินอยู่" น้อยโกรธจิ้งจก จึงไปหาแม่ไก่ "แม่ไก่ครับ ช่วยไปจิกจิ้งจกที่เกาะครับ จิ้งจกไม่ยอมช่วยผมจับมด"

แม่ไก่ตอบว่า "ฉันไม่ว่าง ฉันกำลังสอนลูกค้อยเขี่ยกินอาหาร" น้อยก็โกรธแม่ไก่ จึงไปหาหมา "ลุงหมาครับ ช่วยไปไล่แม่ไก่ให้ตกใจที่เกาะครับ แม่ไก่ไม่ยอมช่วยจิกจิ้งจก"

หมาตอบว่า "โอ๊ย ตอนนี้ฉันไม่ว่างหรอก ไม่เห็นหรือฉันกำลังแหะกระดูกอยู่"

น้อยทั้งโกรธและเสียใจ จึงเดินร้องไห้ต่อไปจนพบกับ เสือ เสือเห็นน้อยก็น้ำลายไหล เพราะกำลังหิว จึงถามน้อยว่า "หนูร้องไห้ทำไม" น้อยก็เล่าเรื่องให้เสือฟังตั้งแต่ มด ทำให้หนังสือของเขาเป็นรุพฺรูน แล้วเขาไปขอร้องให้ใครช่วยเหลือบ้าง พอเลาจบน้อยก็บอก ให้เสือไปจับหมามากินเสีย

เสือตอบว่า "เรื่องอะไรฉันจะไปกินหมา ฉันกินเนื้อดีกว่า ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไป และเนื้อของเด็ก ๆ ก็หวานนากิน"

น้อยตกใจมากร้องขอชีวิตกับ เสือ "อย่ากินผมเลย ผมกลัวแล้วครับ" แต่เสือก็ไม่ ยอมฟัง ตรงเข้าไปจะตะครุบน้อย

น้อยจึงวิ่งหนีและตะโกนให้คนช่วย "ช่วยด้วย ช่วยด้วยครับ" พอถึงขณะนั้นนายพราน เดินผ่านมาได้ยินเสียงเด็กร้องให้ช่วย จึงยกปืนยิงขึ้นฟ้า เสือได้ยินเสียงปืนตกใจ จึงวิ่งหนีเข้าป่าไป แล้วนายพรานก็พาน้อยกลับบ้าน

ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- จากเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนเคยนาขนมเข้าไปกินในห้องสมุดหรือไม่ ถ้าเคยหลังจากฟังนิทานเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่า สมควรเอาขนมเข้าไปกินในห้องสมุดอีกหรือไม่

หลังจากนั้นให้นักเรียนร้องเพลง " เปรอะ เบื่อน เปรอะ "

เปรอะ เปรอะ เบื่อน เปรอะ

ห้องสมุดจะไม่ เลอะ เตะ

พวกหนูจงจำไว้หนา

เปรอะ เบื่อน เปรอะ เปรอะ เบื่อน เปรอะ

พวกเราเยอะ ๆ ช่วยกันรักษา

เข้าห้องสมุดทุกครั้งอย่ากินขนม เยอ

สื่อการเรียน

เพลง

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร้องเพลง
- 2 สังเกตจากการตอบคำถาม
- 3 สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

ห้องสมุด เป็นแหล่งที่รวบรวมหนังสือหลายประเภท เพื่อให้นักเรียนมาศึกษาหาความรู้
ความเพลิดเพลิน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

- 1 นักเรียนบอกลักษณะและประเภทของหนังสือได้
- 2 นักเรียนบอกประโยชน์ของหนังสือได้

เนื้อหา

แนะนำหนังสือ

- ลักษณะของหนังสือ หนังสือมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน ได้แก่ ขนาดใหญ่ เล็ก
หนา บาง และมีสีอื่นต่าง ๆ กัน
- ประเภทของหนังสือ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 1 หนังสือภาพ
 - 2 หนังสือแบบเขียน
 - 3 หนังสือสารคดี
- ประโยชน์ของหนังสือ มีมากมายหลายประการ ได้แก่ ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน
สนุกสนาน

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำปริศนาคาทายมาให้นักเรียนท่าย คือ "หนังสืออะไร ทาด้วยกระดาษ" (หนังสือ)
ครูแยกหนังสือให้นักเรียนกลุ่มละ 5 เล่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาว่าหนังสือมี
ลักษณะรูปร่างอย่างไรบ้าง แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอธิบายให้เพื่อน ๆ ฟัง

ครูอธิบายถึงประเภทต่าง ๆ ของหนังสือว่า หนังสือแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่
ประเภทหนังสือภาพ แบบเรียน และสารคดี

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า หนังสือภายในกลุ่มของตนเองจัดอยู่ในประเภท
อะไร และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง แล้วส่งตัวแทนออกมาพูดให้เพื่อนฟัง

ครูให้นักเรียนเล่นเกมโต้ตอบกัน ดังนี้ ให้นักเรียนถามว่า "ฉันเป็นหนังสือประเภท
เธอได้ประโยชน์อะไรจากฉันบ้าง" แล้วให้นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งตอบว่า "เธอเป็นหนังสือประเภท
เธอให้"

ครูสรุปเนื้อหาการแนะนำหนังสือว่ามีรูปร่างลักษณะอย่างไร แบ่งออกเป็นกี่ประเภท
และมีประโยชน์อย่างไร แล้วถามนักเรียนว่า นักเรียนจะอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ นี้ได้ที่ไหน

สื่อการเรียนรู้

1. ปริศนาคาทาย
2. หนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการเล่นเกม

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

หนังสือ เป็นของมีค่า ต้องรู้จักใช้อย่างระมัดระวัง

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

- 1 นักเรียนบอกวิธีใช้หนังสือที่ถูกต้องได้
- 2 นักเรียนสามารถใช้หนังสือได้อย่างถูกวิธี

เนื้อหา

การใช้หนังสืออย่างระมัดระวัง

- 1 วิธีหยิบหนังสือจากชั้นหนังสือ หยิบหนังสือออกจากชั้นให้ใช้นิ้วชี้คั่นหนังสือที่อยู่ด้านข้าง ๆ หนังสือที่ต้องการหยิบเสียก่อน แล้วจึงหยิบหนังสือโดยจับตรงกลางสันของหนังสือ ไม่จับตรงขอบสันด้านบนหรือด้านล่าง เวลาเก็บหนังสือให้เก็บโดยหันทางด้านสันหนังสือออกข้างนอก ไม่ใส่หนังสือแน่นเกินไป แล้วใช้ที่คั่นหนังสือไม่ให้หนังสือล้น
- 2 วิธีเปิดและปิดหนังสือ คือ เปิดหนังสือไม่เกิน 180 องศา และไม่ปิดหนังสือโดยคว่ำหนังสือไว้
- 3 วิธีพลิกหน้าหนังสือ คือ พลิกหน้าหนังสือโดยใช้ปลายนิ้วเปิดที่มุมขวาด้านบนของหนังสือ

กิจกรรมการเรียน

ครูนำคาคดลองจูงมาให้นักเรียนอ่าน ดังนี้

หนังสือดี	มีคุณค่า	มหาศาล
ยามหยิบอ่าน	เก็บรักษา	อัญมณีล้ำ
ควรศรัทธา	หนังสือนี้	มีหัวใจ
ถนอมใช้	ให้อย่างยืน	นาชื่นชม

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของคำคล้องจอง

ครูสาธิตวิธีจับหนังสือ และการหยิบหนังสือจากชั้นหนังสือ

1. วิธีเปิด และปิด หนังสือ
2. วิธีพลิกหน้าหนังสือ

ให้นักเรียนลองปฏิบัติกันเองภายในกลุ่ม โดยครูช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง หลังจากนั้น
ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดู

ให้นักเรียนจัดหนังสือเข้าที่

ให้นักเรียนอ่านคำคล้องจอง

สื่อการเรียน

1. คำคล้องจอง
2. หนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอ่านคำคล้องจอง
2. สังเกตจากการปฏิบัติของนักเรียน

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติคนในการใช้หนังสือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การใช้หนังสืออย่างระมัดระวังและถูกวิธี จะช่วยรักษาหนังสือให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้ยาวนาน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกวิธีระวังรักษาหนังสือให้ถูกวิธีได้

เนื้อหา

การระวังรักษาหนังสืออย่างถูกวิธี มีดังนี้

- ไม่ขยี้หนังสือ เวลาเปิด
- ไม่วางหนังสือเกิน 180 องศา
- ไม่ขีดหรือฉีกหนังสือด้วยวัสดุที่หนา ๆ เช่น ดินสอ ไม้บรรทัด
- ไม่พับมุมหนังสือ
- ไม่คว่ำหรือวางหนังสือทิ้งไว้
- ไม่นั่งหรือนอนทับหนังสือ
- ไม่ให้หนังสือเปียกฝนหรือวางตากแดด
- ไม่ตัดหรือฉีกหนังสือ

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำหนังสือที่มีสภาพที่ดี ห่อปกเรียบร้อย กับหนังสือที่มีสภาพชำรุด มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนอยากเป็นเจ้าของหนังสือเล่มไหน เพราะเหตุใด

แบ่งกลุ่มนักเรียนและให้นักเรียนอภิปรายกันภายในกลุ่มว่า จะมีวิธีระวังรักษาหนังสือ
อย่างไร แล้วให้ส่งตัวแทนออกมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดู

ครูสรุปที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดง พร้อมทั้งเพิ่มเติมรายละเอียดโดยใช้ภาพประกอบ

สื่อการเรียนรู้

- 1 หนังสือ
- 2 รูปภาพ

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการอภิปราย
- 2 สังเกตจากการแสดงให้เพื่อนดู

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การขีด เขียนลงบนหนังสือ ทำให้หนังสือสกปรกเลอะเทอะ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุผลที่ไม่สมควรขีด เขียนหนังสือได้

เนื้อหา

การขีด เขียนลงบนหนังสือ ทำให้เกิดผลเสีย ได้แก่ หนังสือสกปรกเลอะเทอะ ทำให้
อ่านไม่ชัดเจน เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำเพลง "เปราะอะเปื้อนเปราะอะ" มาให้นักเรียนร้อง

เปราะอะ เปราะอะเปื้อนเปราะอะ	เปราะอะเปื้อนเปราะอะ เปราะอะเปื้อนเปราะอะ
หนังสือจะไมเลอะเทอะ	พวกเราเออะ ๆ ช่วยกันรักษา
พวกหนูจงจำไว้หนา	ขีด เขียนทุกคราระวังให้ดี

แล้วสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ครูนำภาพที่ฝึกบนกระดาษแข็งมาให้นักเรียนดู 2 ภาพ ภาพหนึ่งมีรอยขีด เขียนด้วยดินสอด
อีกภาพหนึ่งไม่มีรอยขีด เขียนด้วยดินสอด แล้วถามนักเรียนว่า ภาพทั้งสองแตกต่างกันหรือไม่
เพราะอะไร

ครูนำหนังสือที่มีรอยขีดเขียนด้วยดินสอ กับหนังสือที่ไม่มีรอยขีดเขียนด้วยดินสอ ให้นักเรียน
ดูแล้วถามนักเรียนว่า นักเรียนอ่านตัวหนังสือได้ชัด เจนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงสาเหตุที่ไม่สมควรขีดเขียนลงบนหนังสือ

ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีป้องกันการขีดเขียนลงบนหนังสือ

ครูสรุปที่นักเรียนเสนอแนะแล้วให้นักเรียนร้องเพลง

สื่อการเรียนรู้

- 1 เพลง " เปรอะเปื้อน เปรอะ "
- 2 รูปภาพ
- 3 หนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร้องเพลง
2. สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้คอมพิวเตอร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

เมื่อเลิกใช้แก้อีแล้ว ควรเก็บเข้าที่ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

1. นักเรียนบอกวิธีใช้แก้อีที่ถูกต้องได้
2. นักเรียนสามารถใช้แก้อีได้อย่างถูกวิธี

เนื้อหา

การใช้แก้อีอย่างระมัดระวัง

1. วิธีหยิบแก้อีมานั่ง ให้ยกแก้อี ไม่ใช้วิธีลากออกมานั่ง เพื่อไม่ให้เกิดเสียงดัง
2. วิธีเก็บแก้อี เมื่อเลิกใช้แก้อีแล้ว ให้ยกแก้อีเก็บเข้าที่ โดยการยกเก็บเบา ๆ

ไม่เก็บโดยกระทกเข้าไป

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำเพลง "แก้อีน้อย" มาให้นักเรียนร้อง ดังนี้

นั่งเบ้นแก้อีน้อย

เพื่อน ๆ คอยระวังรักษา

ขอได้โปรดช่วยเมตตา

ใครเอาออกมาเก็บเข้าที่เดย

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ครูสาธิตวิธีหยิบแก้ว วิธีเก็บแก้ว

ให้นักเรียนลองปฏิบัติกันเองภายในกลุ่ม โดยครูช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มแสดงให้เพื่อนดู

ให้นักเรียนร้องเพลง "แก้วน้อย"

สื่อการเรียนรู้

- 1 เพลงแก้วน้อย
- 2 แก้ว

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการปฏิบัติของนักเรียน
- 2 สังเกตจากการร้องเพลง

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้หนังสือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การใช้โต๊ะ เก้าอี้ อย่างระมัดระวัง จะช่วยรักษาโต๊ะ เก้าอี้ ให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ได้นาน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกวิธีระวังรักษาโต๊ะ เก้าอี้ ให้ถูกวิธีได้

เนื้อหา

การใช้โต๊ะ เก้าอี้ อย่างระมัดระวัง ได้แก่

1. การไม่กระแทก เขย่า เคาะจังหวะ โต๊ะ
2. ไม่วาง โยน เก้าอี้

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำโต๊ะ เก้าอี้ ที่มีสภาพที่ดี กับโต๊ะ เก้าอี้ที่มีสภาพชำรุดมาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบเห็นว่า มีสภาพแตกต่างกันอย่างไร และนักเรียนอยากจะใช้โต๊ะ เก้าอี้ตัวไหน เพราะเหตุใด

แบ่งกลุ่มนักเรียนและให้นักเรียนอภิปรายกันภายในกลุ่มว่า จะมีวิธีระวังรักษาโต๊ะ เก้าอี้อย่างไร แล้วส่งตัวแทนออกมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดู

ครูสรุปที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดง พร้อมทั้งเพิ่มเติมรายละเอียดแล้วให้ร้องเพลง "จัดโต๊ะ" ดังนี้

เชิญมาร่วมจัดโต๊ะ โหะ	เอาเท้าวางใต้โต๊ะ โหะ
นั่งแล้วอย่าโยกโต๊ะ โหะ	เก็บทำให้เงามตา
วางเราวางให้เบา ๆ	ทำแล้วเราเป็นจรรยา

ชื่อการเขียน

1. โต๊ะ เก้าอี้
2. เพลง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการแสดงให้เพื่อนดู

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ทรัพยากร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

การขีดเขียนลงบนโต๊ะ ทำให้โต๊ะสกปรก เลอะ เทอะ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุผลที่ไม่สมควรขีดเขียนโต๊ะได้

เนื้อหา

การขีดเขียนลงบนโต๊ะ ทำให้เกิดผลเสีย ได้แก่ โต๊ะสกปรก เลอะ เทอะ ทำให้ไม่สวยงาม เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำเพลง "ไม่ขีดเขียน" มาให้นักเรียนร้อง ดังนี้

ตามโต๊ะและข้างฝา	พวกเราขึ้นมาจะไม่เขียนเล่น
เปื้อนเปรอะทั่วไปใครเห็น	แอดูไม เก่นสะอาดชวนมอง
เราเรียนเราเขียนเป็นที่	สมุดเรามีฝึกเขียนให้คล่อง
พวกเราเป็นเด็กดีทั้งมอง	ให้เห็นเป็นต้องเอ่ยปากชมเอย

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงสาเหตุที่ไม่สมควรขีดเขียนลงบนโต๊ะ

ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีป้องกันการขีดเขียนลงบนโต๊ะ

ครูสรุปที่นักเรียนเสนอแนะ แล้วให้นักเรียนร้องเพลง

สื่อการเรียน

เพลง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร้องเพลง
๒. สังเกตจากการอธิบาย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ความคิดรวบยอด

เมื่ออยู่ในห้องสมุดไม่ควรส่งเสียงดัง

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกสาเหตุที่ไม่สมควรส่งเสียงดังในห้องสมุดได้

เนื้อหา

ห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้มาใช้อย่างตามความต้องการของแต่ละคน

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเป็นศูนย์กลางของการงานศึกษาค้นคว้าของนักเรียน

ดังนั้น ในห้องสมุดจึงมีนักเรียนเข้าไปใช้มากมาย จึงไม่สมควรส่งเสียงดังจะเป็นการรบกวนผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำปริศนาคำทายมาให้นักเรียนทาย คือ "อะไรเอ๋ย เป็นสถานที่คนมีปัญญาชอบเข้าไปเมื่ออยู่ข้างในเป็นใบ้ทั่วกัน" (ห้องสมุด)

ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า ห้องสมุดคืออะไร

ครูอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายสาเหตุที่ทำให้เกิดเสียงดังในห้องสมุด โดยครูถามนักเรียน
ทีละคน และเขียนคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการไม่สมควรส่งเสียงดังในห้องสมุด

สื่อการเรียน

ปริศนาคาทาย

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลาที่ใช้สอน ๓๐ นาที

ความคิดรวบยอด

เมื่ออยู่ในห้องสมุดไม่ควรวิ่งเล่น หรือ เล่นหยอกล้อกัน

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกสาเหตุที่ไม่สมควรวิ่งเล่น หรือ เล่นหยอกล้อกัน

เนื้อหา

การวิ่งเล่นหรือ เล่นหยอกล้อกันในห้องสมุด ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ได้แก่

๑. ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้อื่น เช่น ตัวเราะเสียงดัง
๒. ทำให้วัสดุ ทรัพย์สิน ในห้องสมุดเสียหาย เช่น หนังสือขาด แก้วน้ำแตก
๓. ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น นักเรียนหกล้มตัวพาดกับโต๊ะ

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำเพลง ออกกาสั่ง มาให้นักเรียนร้อง

ออกกาสั่งด้วยการร้องรำทำเพลง

ให้ครุ่นคิดเสียงเพลงบรรเลงจับใจ

เราร้องกันไปไม่มีหม่นหมองทุกข์

แล้วเราเพลินใจด้วยการร้องรำทำเพลง

แล้วสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ครูถามนักเรียนว่า การออกกำลังกาย ได้แก่ อะไรบ้าง ควรจะออกกำลังกายที่ไหนบ้าง และที่ไหนไม่ควรออกกำลังกาย

ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปสาเหตุที่ไม่สมควรออกกำลังกายในท้องถิ่น

สื่อการเรียน

๑

เพลง

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร้องเพลง
- 2 สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

เรื่อง วิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลาที่ใช้สอน 30 นาที

ควาบกักขรวยหด

เมื่ออยู่ในห้องสมุดไม่ควรกินขนม

วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้

นักเรียนบอกเหตุที่ไม่สมควรกินขนมในห้องสมุดได้

เนื้อหา

การกินขนมในห้องสมุด ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ได้แก่

1. ทำให้ครูจัดห้หนังสือ สกปรกเลอะเทอะ
2. ทำให้หนังสือชำรุด เนื่องจากพวกมด แมลง มากัดกินเศษขนมที่ติดอยู่ตามหนังสือ
3. ทำให้เกิดเสียงรบกวน

กิจกรรมการเรียนรู้

ครูนำเพลง "เปราะอะ เบื้อนเปราะอะ" มาให้นักเรียนร้อง

เปราะอะ เปราะอะ เบื้อนเปราะอะ	เปราะอะ เบื้อนเปราะอะ เปราะอะ เบื้อนเปราะอะ
ห้องสมุดจะไม เลอะเทอะ	พวกเรา เยอะ ๆ ช่วยกันรักษา
พวกหนูจงจำไว้หนา	เข้าห้องสมุดทุกครั้งอย่ากินขนม เอย

แล้วครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของเนื้อเพลง

ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงสาเหตุที่ไม่สมควรกินขนมในห้องสมุด

ให้นักเรียนเสนอแนะวิธีป้องกันการกินขนมในห้องสมุด

ครูสรุปให้นักเรียนเสนอแนะ แล้วให้นักเรียนร้องเพลงเปราะอะ เบื้อนเปราะอะ

ชื่อการเรียน

เพลง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร้องเพลง
2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. สังเกตจากการอภิปราย

បរិច្ឆេទចេញផ្សាយ៖ ២០១៧

៦ ឧបករណ៍

ตาราง 6 แสดงวิธีหาความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

ลักษณะ พฤติกรรม	ความถี่ในแต่ละด้านของพฤติกรรม		ร้อยละของ ผู้วิจัย	ร้อยละของ ผู้ช่วย	ความแตกต่าง (ร้อยละ)
	ผู้วิจัย	ผู้ช่วย			
1	8	8	38 09	35 29	1 68
2	12	10	57 14	58 22	2 8
3.	1	1	4 76	5 88	1 12
รวม	21	17	100 00	100 00	5 60

$$P_o = 1.00 - 0.0560$$

$$= 0.9434$$

$$P_e = \frac{(57.14)^2 + (38.09)^2}{100}$$

$$= 47.14$$

$$= \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

$$= \frac{0.9434 - 0.4714}{1.00 - 0.4714}$$

$$= \frac{0.4720}{0.5286}$$

$$= 0.895$$

แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

ชื่อนักเรียน สังเกตวันที่ เดือน พ.ศ
 เวลา น

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		รวม
	ความถี่	รวม	ความถี่	รวม	ความถี่	รวม	
1 ทาทางวิ่งไปมา กระโดดโลดเต้น กระโดดข้ามสิ่งของเล่น							
2 เตะของเล่น							
3 เล่นกับเพื่อน							
4 แหย่เพื่อนด้วยมือหรือวัสดุใด ๆ							
5 กูยกับเพื่อนเสียงดัง							
6 กินอาหารในห้องสมุด							
7 ซีดเขียน ทำเครื่องหมาย เขียนข้อความลงในหนังสือ							
8 ขยี้ลงไปที่ยืมหนังสือ เวลาเปิด พับมุมหนังสือ ม้วนหนังสือ							
9 ดึงส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ							
10 คว่ำหรือเปิดหนังสือทิ้งไว้ โยน หรือกระแทกหนังสือ							
11 นั่งหรือนอนทับหนังสือ							
12 ทียบหนังสือออกจากชั้นโดยจับตรงขอบสัน ดอนบนหรือตอนกลางของหนังสือ							
13 กระแทก เคาะ จังหวะ ลาก โยก เขย่า โต๊ะ เก้าอี้							
14 ซีดเขียนลงบนโต๊ะ เก้าอี้							
15 นั่งบนโต๊ะ ทิ้งน้ำหกใส่บนโต๊ะ							
16 โม่ เก็บ เก้าอี้ เข้าที่							